

КАМПЕТЭНТА
ЯКАСЦЬ БЕЛАРУСКІХ ПРАДУКТАЎ ХАРЧАВАННЯ ГАРАНТАВАНА

СПОРТ 2 стар.

БАРЫСАЎСКІЯ ФУТБАЛІСТЫ
ПЕРАМАГЛІ КАМАНДУ ГЕРМАНІІ

ДЫПКУР'ЕР 2 стар.

МЗС АДКРЫЛА НОВЫ ІНТЭРНЭТ-ПАРТАЛ
3 стар.

АСПЕКТ ПРАБЛЕМЫ
МЕЦЭНАТАЎ АБУДЖАЕ ГОРА?

3 стар.

ВАНДРОЎКА

Глеб ЛАБАДЗЕНКА. "КРАЙ, ДЗЕ БЫТAEШ
НЕБА З ЗЯМЛЁЮ..."

ВЕСТКІ З СУПОЛАК:

УКРАЇНА, ЛАТВІЯ, РАСІЯ

4-5 стар.

6 стар.

ЮБІЛЕЙНАЯ ДАТА

Ігнат ДАМЕЙКА —
НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГЕРОЙ ЧЫЛІ

7 стар.

ЛІТАРАТУРНАЯ СТАРОНКА

Мікалай МАНОХІН. "УЛАСНАЯ, БАЯВАЯ..."

8 стар.

СЛУХАЙ СВАЁ

Анталь МІЛЬГУЙ. ЭПІЦЫКЛІКЕДЫ БЕЛАРУСКАЙ РОК-АЛЬТЭРНАТЫВЫ

8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАЇНАХ

Голас Радзімы

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

24 ліпеня 2002 года, № 30 (2796)

Цана 142 рублі

E-mail: golas_radzimy@tut.by

Хроніка жыцця

ДЗЕ ЖНІВО

Напружаная пара ўборкі збожжавых пачалася ў Беларусі раней, чым у мінулым годзе.

У Міністэрстве сельскай гаспадаркі і харчавання гавораць, што прагназуемая 6,5 мільёна тон збожжа (з улікам прыватнага сектара) на палях краіны ёсць. Добры хлеб вырас у Мінскай вобласці — тут з гектара чакаецца 28–29 цэнтнераў збожжа, што на 6 працэнтаў больш мінулага года. А ўраджайнасць на гродзенскіх палях яшчэ вышэйшая — 32–33 цэнтнеры.

ДЭКЛАРАЦЫЯ НЕАБАВ'ЯЗКОВАЯ

Як паведаміў міністр па падатках і зборах Канстанцін Сумар, у краіне спрощаны парадак дэкларавання сукупнага гадавога даходу фізічнымі асобамі.

Вядома, што паддача дэкларацыі ў падатковыя органы суправаджалася складанай працэдурай хаджэння па інстанцыях для збору і афармлення неабходных даведак. Цяпер жа, паводле слоў міністра, у грамадзян з'явілася права выбару. Тыя з іх, хто не жадае прадстаўляць дэкларацыю, атрымалі магчымасць плаціць падатак у памеры 20 працэнтаў з заробку на другім месцы працы.

ШКОЛА БОНДАРАЎ

Фота БелТА

Адзіная на Брэстчыне школа бондараў існуе ў вёсцы Пешкі Бярозаўскага раёна, дзе раней жылі бондары, ды і зараз іх засталася тут нямаля.

Кіруе школай былы ваенны тэхнік марской авіяцыі, а сёння пенсіянер Віталь КАСЕВІЧ. Сам ён навучыўся рамяству ад бацькі і дзеда, а зараз перадае веды і ўменне адзінаццаці падлеткам, якія цікавяцца бондарскай справай. Свае вырабы яны пастаянна прапануюць на продаж на раённых і абласных кірмашах.

НЕ ЎСЁ ТАК КЕПСКА?

За пяць месяцаў гэтага года ў Беларусі нарадзілася на 29 210 грамадзян менш, чым пайшло з жыцця за гэты перыяд. Аднак у 51 беларускім горадзе нараджальнасць усё ж перавышае смяротнасць.

Так, у 16 гарадскіх населеных пунктах Брэсцкай вобласці на свет з'яўляецца

жыхароў больш, чым памірае. У Гродзенскай вобласці такая ж аптымістычная статыстыка існуе ў 11 гарадах, у Гомельскай — у 10, Мінскай — у 8, Магілёўскай — у 5. А вось на Віцебшчыне няма ніводнага гарадскога населенага пункта, дзе б нараджальнасць аперэджвала смяротнасць.

ПАСТУХ ЗАГІНУЎ АД УКУСАЎ ВОС

У Дрыбінскім раёне пастух загінуў ад укусаў вос. Гэта здарылася ў выхадны дзень на пашы саўгаса "Запаветы Леніна".

44-гадовы пастух спрабаваў выкінуць асінае гняздо, якое знайшоў у палявой начлежцы для жывёлаводаў. Але раз'юшаныя восы накінуліся на яго. Як лічаць медработнікі мясцовай бальніцы, мужчына памёр ад алергічнага шоку ў выніку ўкусаў.

БЕЛАРУСКІЯ МІКРАСХЕМЫ Ў КІТАІ

Перспектывы пашырэння паставак у Кітай вырабленых у Беларусі мікрасхем разглядаліся ў ходзе наведвання дэлегацыяй гэтай краіны аб'яднання "Інтэграл". У склад дэлегацыі ўвайшлі спецыялісты Міністэрства інфармацыйнай прамысловасці КНР на чале з кіраўніком Лоу Цынцзянем.

Па словах гасцей, неабходнасць кітайскай прамысловасці ў мікрасхемах для тэлевізараў складае каля 12 мільярдаў штук штогод. Толькі 20 працэнтаў гэтай колькасці забяспечваецца ўласнымі вытворцамі, астатняе кітайскі бок гатовы набываць у "Інтэграла". Калі цэны і якасць беларускіх мікрасхем будуць адпавядаць патрабаванням, невялікая партыя іх пасля тэсціравання трапіць у Кітай. Дарэчы, туды ўжо пастаўляюцца мікрасхемы аб'яднання для калькулятараў і электронных гадзіннікаў.

17 ЛАЎРЭАТАЎ

Пераможцамі і лаўрэатамі пятага конкурсу "Лепшая прадукцыя. Экалагічна чыстыя безалкагольныя напіткі" названы 17 беларускіх прадпрыемстваў.

Сярод пераможцаў пітная вада "Горная" прадпрыемства "Прыстань", "Бела-Віта" вытворчасці "Белавахарч", квас "Беларускі" Аршанскага піваварнага заводу, газіраваныя сокаўтрымальныя напіткі "Святочны" і "Фантазія" Барысаўскага заводу безалкагольных напіткаў, сок гармалзавада № 2 і ЗАТ "Белплад-агародпрадукт". Лепшымі ў намінацыі "Сухія канцэнтраты напіткаў" прызнаны чайныя вітамінізаваныя напіткі "Ціпсі" з персікам і лімонам, "Сунічная паляна" і "Шыпшына", якія вырабляе "Крыніца". Сярод пераможцаў — лекава-сталовыя мінеральныя воды "Віта-5" ЗАТ "Рыкор", "Нарачанская-1" Нарачанскага заводу напіткаў, "Бабруйска-1" піваварнага заводу "Дзеднава", "Аквадзіў" заводу "Крышталь-2".

Падрыхтавала Ларыса ЛАЗАР.

радавод

Фота БелТА

СПАДЧЫНА КНЯЗЯ ПАСКЕВІЧА

Аддзел рэдкай кнігі створаны ў Гомельскай абласной бібліятэцы. Яго аснову склалі 6 000 кніг, якія належалі князю Паскевічу. Сярод іх сапраўды бяспечныя і унікальныя выданні XVI стагоддзя на нямецкай, французскай і англійскай мовах. Вя-

лікую цікавасць уяўляюць прыжыццёвыя выданні А.Пушкіна, Л.Талстога, М.Някрасава.

Узначальвае аддзел рэдкай кнігі нядаўня выпускніца аспірантуры пры Нацыянальнай акадэміі навук Таццяна БАРАБАНШЧЫКАВА (на здымку).

стыхія

ПАЛЕССЕ Ў АГНІ

Звыш 800 гектараў лесу гарыць зараз на Палессі. Асабліва складаная сітуацыя ў Лельчыцкім і Столінскім раёнах.

Тут на працягу амаль двух месяцаў не было дажджу. І сіноптыкі не абяцаюць у бліжэйшы час змены надвор'я. Слупок тэрмометра ўдзень трымаецца на адзнацы 30–32 градуса. У такіх умовах лярва іскра становіцца небяспечнай і выклікае наступствы, ліквідаваць якія ўдаецца толькі вялікімі намаганнямі людзей і тэхнікі. Толькі для лакалізацыі вы-

шэйгаданага пажару было задзейнічана каля тысячы чалавек і дзесяткі адзінак супрацьпажарнай і спецыяльнай тэхнікі, трактароў і аўтамашын. Барацьбу з агнём вядуць байцы Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, устаноў лясной гаспадаркі і вайскоўцы. Асабліва цяжка змагацца з агнём на тарфяніках: здаецца, што ачаг ліквідаваны, а праз некато-

ры час агонь падымаецца з глыбіні тарфяных пластоў, і ўсё трэба пачынаць нанова. Сітуацыя можа быць яшчэ больш складанай, калі б пачаўся вецер. Дзякуй Богу, гэтага няма.

Але ж тым не менш штодзень узнікаюць усё новыя і новыя ачагі пажару. Таму ўлады звярнуліся да жыхароў краіны з прапановай устрымацца ад наведвання лясоў і быць уважлівымі з агнём.

НА ЗДЫМКАХ: гараць лясы; паветраны патруль вядзе назіранне.

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ.

Кампетэнтна

БЕЛАРУСКІЯ ПРАДУКТЫ ХАРЧАВАННЯ: БЯСПЕКА ГАРАНТАВАНА

Калі вы збіраецеся наведаць Беларусь, зусім не трэба везці з сабой цяжкія торбы з харчаваннем. Беларускія прадукты бяспечныя для здароўя чалавека гэтак жа, як і тыя, што набываюцца ў супермаркетах Масквы, Парыжа або Берліна. Больш таго, па шэрагу параметраў патрабаванні ў нашай краіне больш строга, чым у Расіі або краінах Еўрапейскага Саюза. Падрабязней аб гэтым расказвае ў інтэрв'ю "Голасу Радзімы" начальнік упраўлення рэабілітацыі забруджаных тэрыторый Камчарнобыля Генадзь Анціпаў.

— Генадзь Уладзіміравіч, што ўяўляе сабой беларуская сістэма кантролю прадуктаў харчавання?

— Адрозніе пасля чарнобыльскай катастрофы ў нас была створана і зараз паспяхова функцыяніруе сістэма радыяцыйнага кантролю, які прымяняецца ў адносінах да харчовых прадуктаў, сыравіны, шэрага іншай прадукцыі, у тым ліку прамысловай. Галоўная мэта гэтага кантролю — мінімізаваць уздзеянне радыяцыі на чалавека.

Дзеючая ў Беларусі сістэма радыяцыйнага кантролю будзе на ведамасных і пазаведамасных узроўнях. Апошні здзяйсняюць органы нагляду — службы Дзяржсанэпідэмнагляду, або, прасцей кажучы, санстанцыі, якія ёсць у кожным раёне і горадзе. Яны маюць свае лабараторыі і ажыццяўляюць кантроль на ўсіх прадпрыемствах гандлю і грамадскага харчавання. Акрамя гэтага нашымі заканадаўствам прадугледжана сістэма кантролю прадуктаў, якія вырабляюцца ў прыватным сектары.

Кожнае міністэрства ажыццяўляе яшчэ ведамасны кантроль. Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, напрыклад, мае сваю сістэму лабараторый, якія кантраляюць і сыравіну, і прадукцыю, што выпускаецца галіной. Белкаапсаюз, у сваю чаргу, займаецца кантролем нарыхтоўчай прадукцыі, Міністэр-

ства лесу — лясной прадукцыі і г.д. Свае лабараторыі маюць усе ведамствы, дзе ёсць дапаможныя гаспадаркі ці асабістыя ўчасткі работнікаў. Зараз у краіне налічваецца звыш 1 000 лабараторый і пастоў радыяцыйнага кантролю.

Так што гэта вельмі разгалінаваная сістэма кантролю, якая дае магчымасць пастаянна назіраць за якасцю беларускіх прадуктаў. У нас, па сутнасці, дзейнічае трохузроўневая сістэма. Гэта кантроль сыравіны і гатовай прадукцыі, плюс нагляд санэпідэмнаслужбы. Ведамасныя сферы кантролю, якія вызначаюць перыядычнасць, аб'ёмы вымярэнняў і г.д., абавязкова ўзгадняюцца з Камчарнобыля. Усё гэта дапамагае нам трымаць сітуацыю пад поўным кантралем.

— Але прынятыя ў свеце дапушчальныя ўзроўні наяўнасці радыенуклідаў яшчэ не сведчаць, што прадукт абсалютна чысты?

— Ва ўмовах глабальнага забруджвання планеты радыенуклідамі абсалютна чыстых прадуктаў няма ні ў ЗША, ні ў Еўропе. Існуюць так званыя прыродныя радыенукліды, напрыклад, радыеактыўны калій-40, які прысутнічае паўсюдна і ў пэўнай ступені з'яўляецца адным з галоўных элементаў жыццядзейнасці чалавека. Таму абсалютна "чыстых" прадуктаў у прыродзе няма. Чарнобыльскія радыенук-

ліды выпалі на тэрыторыі дзесяткаў краін Паўночнага паўшар'я, хоць і ў меншай колькасці. Задача — мінімізаваць іх уздзеянне на чалавека, у тым ліку паступленне з прадуктамі харчавання.

— Наколькі адпавядаюць дзеючыя ў Беларусі дапушчальныя ўзроўні міжнародным стандартам?

— Дзеючыя ў краіне дапушчальныя ўзроўні — самыя жорсткія ў параўнанні з нормамі, прынятымі ў Расіі, Украіне і дзяржавах Еўрапейскага Саюза.

Чарнобыльская трагедыя прымусліла нас па-новаму глядзець на здароўе, а значыць, і будучыню беларускай нацыі. Мы зыходзім з таго, што жыць нам даводзіцца ва ўмовах пастаяннай радыяцыі, і трэба, каб усе без выключэння прадукты харчавання былі бяспечныя для здароўя чалавека.

Скажам, міжнароднымі стандартамі прадугледжваецца, што ва ўсім наборы прадуктаў, якія ўжываюцца людзьмі, дапушчальная доза апраменьвання, якая не патрабуе абмежаванняў, складае 1 мЗв. Калі ж вы набываеце харчаванне ў звычайных магазінах Мінска ці іншых гарадоў краіны, то гэта лічба гарантавана складае менш як 0,1 мЗв! Такім чынам, мы атрымліваем у сваіх прадуктах дозу ў 10 разоў меншую, чым гэта дапускаецца ў той жа Еўропе.

Так што, калі гавораць аб уплыве чарнобыльскага фактара на якасць і бяспеку беларускіх прадуктаў, трэба зыходзіць з рэальнага, а не з эмоцый і чутак. Беларускія прадукты, якія прайшлі радыяцыйны кантроль, не ўяўляюць ніякай небяспекі для здароўя. А многія віды харчавання вытрымліваюць жорсткую канкурэнцыю на міжнародным рынку і экспартуюцца ў Расію, ЗША, Германію, Швейцарыю і іншыя краіны.

Гутарыла Ларыса ЛАЗАР.

ракурс

ПАСЁЛАК НАФТАВІКОЎ

Утульна жыць у пасёлку нафтаперапрацоўчай станцыі "Прыпяць" гомельскага прадпрыемства транспарту нафты "Дружба", якая размешчана ў Тураве Жыткавіцкага раёна. Тут для нафтавікоў створаны жылыя пасёлкі еўрапейскага камфорту з прыгожымі жылымі дамамі катэджнага тыпу, якія патанаюць у гэтыя летнія дні ў кветках. Усе тратуары заасфальтаваныя або з каляровым плітчным пакрыццём, у пасёлку створана добрая сацыяльная інфраструктура.

НА ЗДЫМКУ: Саша ЧОРНЫ любіць свой родны пасёлак і марыць працаваць, як і бацька, нафтавіком.

стасункі

ПАСЯДЖЭННЕ БЕЛАРУСКА-АЎСТРЫЙСКОЙ КАМІСІІ

У Мінску адбылося трэцяе пасяджэнне Беларуска-Аўстрыйскай камісіі па гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве.

У ходзе работы камісіі абмеркаваны перспектывы ўзаема-разумення ў сферы навукі і тэхнікі, аховы навакольнага асяроддзя, развіцця і падтрымкі малога бізнесу, транспарту, міжнароднай выставачнай дзейнасці, а таксама ў іншых галінах, якія ўяўляюць узаемную цікавасць.

Аўстрыйская дэлегацыя наведала свабодную эканамічную зону "Брэст".

ДАВЕДКА. Традыцыйна аснова беларускага экспарту ў Аўстрыю — чорныя металы і вырабы з іх (металакорд,

тросы, канаты, дрот з вугляродзістай сталі), драўніна і вырабы з яе (апрацаваныя і неапрацаваныя лесамацэрыялы і мэбля).

На тэрыторыі Беларусі зарэгістравана 55 прадпрыемстваў з удзелам фірм з Аўстрыі (30 сумесных і 15 замежных) з аўстрыйскім капіталам у памеры 18 мільянаў долараў ЗША. Па гэтым паказчыку Аўстрыя займае пятае месца (пасля Нідэрландаў, Германіі, ЗША і Польшчы).

спорт

ФУТБОЛ. Кубак Інтэртота. БАТЭ—"Мюнхен-1860" — 4:0!

Знаходжанне барысаўчан на грэбені святочнай хвалі, якая паднялася ў сувязі з 900-годдзем горада, прадаўжаецца дзякуючы іскрамётнай перамозе іх футбольных куміраў з клуба БАТЭ не над якім-небудзь прадстаўніком Мальты або Андоры, а над "Мюнхен-1860" — камандай з самай што ні ёсць футбольнай Германіі — у другім раундзе Кубка Інтэртота з пераконаўчым лікам — 4:0.

Гаспадары пасля выйгрышу (1:0) у Мюнхене аднесліся да гасцей з некаторай насцярожанасцю і вольнасцей сабе, асабліва ў абароне, не дазвалялі. БАТЭ выглядаў маналітным, дынамічным калектывам, а ўдары Дзмітрыя Молаша (па сіле барысаўскія балельшчыкі па-раўноўваюць іх з ударамі Раберта Карласа), Сяргея Мірончыка, Паўла Шмігера і Алега Страхановіча задаволілі самых патрабавальных футбольных аматараў.

БАТЭ пачаў узыходжанне на поўначы Еўропы, калі перамог датчан, затым у цэнтры кантынента адолеў "Мюнхен-1860", каб пабыць на поўдні і ў наступным туры змагацца з італьянскай "Балонняй".

ТЭНІС. Кубак Дэвіса. БЕЛАРУСЬ — ПАРТУГАЛІЯ 4:1

Як сапернік мужчынская тэ-

нісная зборная Беларусі ў першай Еўра-Афрыканскай групе Кубка Дэвіса ні для кога не падарунак.

Матч Кубка Дэвіса са зборнай Партугаліі на хуткіх кортах Палаца тэніса ў Мінску стаў 21-м у васьмігадовай гісторыі нашых выступленняў у самым прэстыжным камандным турніры.

Капітан партугальцаў Хасэ Вілела (менавіта з ім каманда сенсацыйна перамагла аднойчы англічан) нядрэнна ведаў магчымасці, але і Ваўчкова, Мірнага, Швеца і Скрыпка, таму шансы зборнай Партугаліі ацэньваў як 1:10 і... не памыліўся.

Перамога за беларускай камандай.

ЛЁГКАЯ АТЛЕТЫКА. У Рыме прайшоў трэці этап лёгкаатлетчнай "Залатой лігі", які сабраў амаль усіх сусветных зорак.

У бегу на 1 500 метраў першынствавала Марыя Мұтола з Мазамбіка. Усяго 0,2 секунды прайграла ёй на фінішы наша Алесь Турава, чым пацвердзіла сваю выдатную форму ў сезоне. З пяці беларускіх атлетаў лепшымі былі Ігар Астапковіч, які паслаў молат далей за ўсіх — 80,79 і юны Андрэй Чубса, які не згубіўся сярод вядомай кампаніі скакуноў у вышыню. Яго вынік — 2,28 метра і 3-е месца.

Падрыхтаваў Міхаіл МАЗАКОВ.

пасляслоўе

БРЭСТ РАЗВІТАЎСЯ З ШЫСЛОЎСКІМІ

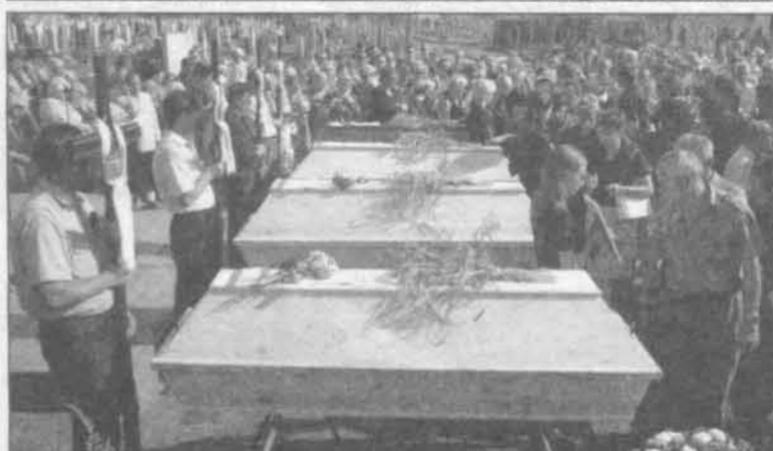
У Брэсце прайшло развітанне з ахвярамі авіякатастрофы, якая адбылася ў небе Германіі, сям'ёй Шыслоўскіх.

Алег Віктаравіч — адзін з заснавальнікаў брэсцкай прыватнай фірмы "Дзіома", яго жонка Людміла Васільеўна і дачкі Вольга і Юля ляцелі на адпачынак у Барселону і воляю лёсу апынуліся на злашчасным уфімскім рэйсе. Астанкі загінуўшых былі дастаўлены ў Брэст на мікрааўтобусах адной са страхавых польскіх фірм.

Пахавальная цырымонія пачалася ў Свята-Васкрасенскім храме, дзе адпявалі трагічна загінуўшых, затым на могілках Плоска прайшла грамадзянская паніхіда.

НА ЗДЫМКАХ: на месцы трагедыі; агульнае развітанне.

Фота Рамана КАБЯКА, БелТА.

аспект праблемы

МЕЦЭНАТАЎ АБУДЖАЕ ГОРА?

“Грамадская адказнасць дзелавых людзей за развіццё дзяцей. Праблема мецэнацтва” – пад такой назвай у грамадскім прэс-цэнтры Дома прэсы прайшоў “круглы стол”.

Пачнем са станоўчага прыкладу: адна з самых уплывовых дабрачынных арганізацый Беларусі — аб’яднанне “Беларускі дзіцячы фонд”. “Голас Радзімы” ўжо пісаў пра яе акцыю “Дзіцячае сэрца”, у выніку якой амерыканскія ўрачы было праперывавана ў Мінскім дзіцячым хірургічным цэнтры 20 дзяцей з цяжкімі паталогіямі сэрца. На гэтае пачынанне Беларускай дзіцячы фонд знайшоў 25 тысяч долараў. Усяго ж летась арганізацыяй было акумулявана і размеркавана на дабрачынныя патрэбы 250 тысяч долараў. Прыкладна на такую ж суму раздана гуманітарная дапамога.

Прэзідэнт Беларускага дзіцячага фонду Аляксандр Трухан лічыць асноўнай праблемай сферы, у якой працуе, адсутнасць зацікаўленасці дзелавых колаў Беларусі ў дабрачыннай дзейнасці. А прычына такога становішча — адсутнасць матывацыі. Сутнасць яе не толькі ў гуманнасці ці ў жаданні зрабіць добрую справу. Дабрачыннасць ва ўсім свеце дае чалавеку пэўны сацыяльны статус. Але Беларусь яшчэ далёкая ад такога падыходу. Рэальнай матывацыяй на сённяшні дзень можа быць толькі эканамічны стымул. Нягледзячы на існаванне новага праекта “Закона аб дабрачыннасці”, праблема матэрыяльнай зацікаўленасці ў дапамозе дабрачынным арганізацыям застаецца. У многіх развітых краінах арганізацыя, што займаецца дабрачыннасцю, мае паслабленні ў падаткаабкладанні. Аляксандр Трухан прывёў прыклад: на Беларусі ў пачатку 90-х гадоў была ўведзена норма, калі 1 працэнт ад прыбытку, што накіроўваўся на дабрачыннасць, не абкладаўся падаткамі.

Тады агульная колькасць ахвяраванняў значна павялічылася.

А.Трухан кажа: “Бухгалтэрыя большасці дабрачынных арганізацый, нашага фонду ў прыватнасці, празрыстая. Мы працуем на тыя ж сацыяльныя патрэбы, што і дзяржава. Але пры гэтым наша праца часам больш прыкметная, бо накіравана на канкрэтных адрасатаў. Магчыма, таму менавіта нам і іншым арганізацыям падобнага кшталту больш ахвотна даюць грошы і айчыныя, і замежныя дабрачынцы. Праўда, пры гэтым першыя знаходзяцца ў горшым становішчы, бо не маюць ніякай матэрыяльнай зацікаўленасці”.

Такое становішча стварае сітуацыю, калі прыкладна 85 працэнтаў ахвяраванняў беларускім дабрачынным арганізацыям — замежныя. Па словах дырэктара Беларускага дзіцячага хоспіса Ганны Гарчаковай, цяпер на Беларусі назіраецца прыход у бізнес маладых людзей, якім вельмі складана зразумець сэнс дабрачыннасці без пэўнай эканамічнай выгады для сябе. Тым не менш ёсць арганізацыі (каля 10), якія штомесяц плацяць невялікую суму (прыкладна 55 долараў) для ўтрымання дзяцей у хоспісе. Дарэчы, падатак на дабаўленую вартасць са сродкаў, што ідуць на дабрачыннасць, плаціцца таксама. Таму разлічваюць даводзіцца ўсё ж на замежнікаў, якія падтрымліваюць хоспіс на працягу многіх гадоў.

Пра хоспіс хочацца сказаць некалькі слоў асобна. У Мінску арганізацыя, якая ўзяла на сябе нечалавечы (а можа якрэз самы што ні на ёсць людскі) цяжар дапамогі паміраючым дзецям і іх сем’ям па медыцынскім, псіхалагічным, сацыяльным накірунках, узнікла ў лістападзе 1994 года.

Гэта была адзіная ўстанова такога тыпу ва Усходняй Еўропе. На Беларусі хоспіс застаўся такім і па сённяшні дзень. Нягледзячы на існаванне на Беларусі праграмы па палеатыўнай дапамозе і “Палажэння пра хоспіс”, дзяржава амаль не прымае ўдзелу ў гэтай справе. Няма льгот у падаткаабкладанні, іншай падтрымкі. У Віцебску, напрыклад, урачы арганізавалі хоспіс яшчэ год таму. Але не могуць знайсці для яго памяшкання. І гэта пры тым, што, па словах старшыні Камісіі Нацыянальнага сходу па ахове здароўя, фізічнай культуры, справах сям’і і моладзі Валерыя Лектарава, менавіта ў гэтым горадзе ёсць шпіталь, які пустае. Для параўнання: у Расіі ўжо працуе 39 хоспісаў, у Кіеве — 4, у Латвіі — 16.

Пад апекай дзіцячага хоспіса пастаянна знаходзіцца 50 сем’яў, дзеці з якіх хварэюць на інфекцыйныя, анкалагічныя, імунныя і іншыя хваробы. Супрацоўнікі хоспіса — 2 урачы-педыятры, анкалаг, урач-рэабілітолаг, спецыяльна падрыхтаваныя медыцынскія сёстры. Пастаянную дапамогу аказваюць добраахвотнікі — валанцёры. Як заўважыла Г.Гарчакова, вельмі цяжка прасіць людзей дапамагчы дзецям, якія ніколі не стануць здаровымі, а, магчыма, не паспеюць сказаць “дзякуй”. Грамадская свядомасць яшчэ не падрыхтавана да разумення каштоўнасці кожнага жыцця, а ў ім кожнай хвіліны. У хоспісе няма ўдзячных пацыентаў, якія напярэдняюцца. Але тут дапамагаюць пражыць апошні дні без болю, адзіноты. Тут падтрымліваюць няшчасных бацькоў і дапамагаюць выжыць братам і сёстрам памерлага дзіцяці.

У час сустрэчы за “круглым сталом” неаднойчы гучала, на жаль, справядлівая думка: мала хто можа сапраўды пашкадаваць і выявіць гэта пачуццё праз пэўную дапамогу хвораму дзіцяці — пакуль бяда не прыйдзе. Да таго моманту, як заўважыла Г.Гарчакова, у душах, як правіла, пануе абьякавацца. Яна ж дадала: не трэба чакаць уласнага гора, каб пазбавіцца ад раўнадушша.

Алена СПАСЮК.

дыякур’ер

МІХАІЛ ХВАСТОЎ СУСТРЭЎСЯ З ПАСЛОМ ДАНІІ
Візіт у Мінск Паўнамоцнага і Надзвычайнага Пасла Каралеўства Данія ў Расійскай Федэрацыі і Рэспубліцы Беларусь па сумяшчальніцтве Ларса Вісінга прысвечаны пачатку старшынства Каралеўства Данія ў Еўрапейскім саюзе.

Пасол Даніі прыняты міністрам замежных спраў Беларусі Міхаілам Хвастовым. У час гутаркі абмеркаваны прыярытэты знешняй

і ўнутранай палітыкі Еўрасаюза ў перыяд старшынства Даніі, а таксама магчымых накірункаў супрацоўніцтва Беларусі з ЕС.

ПЕРШАЕ ПАСЯДЖЭННЕ РАБОЧАЙ ГРУПЫ ПА ЎДАСКАНАЛЕННІ СТРУКТУРЫ ОРГАНАЎ СНД

У Маскве прайшло першае пасяджэнне рабочай групы па ўдасканаленні структуры органаў СНД на ўзроўні намеснікаў міністраў замежных спраў дзяржаў-удзельніц. Ад Беларусі ў пасяджэнні прыняў удзел першы намеснік міністра замежных спраў Васіль Пугачоў.

У ходзе пасяджэння абмеркаваны канцэптуальныя падыходы да перспектывы развіцця Садружнасці з улікам дамоўленасцей, дасягнутых на нефармальнай сустрэчы кіраўнікоў дзяржаў СНД 1

сакавіка 2002 года ў Алматы. Указаная група створана ў адпаведнасці з рашэннем Савета кіраўнікоў урадаў Садружнасці Незалежных Дзяржаў ад 30 мая 2002 года.

САМІТ АРГАНІЗАЦЫІ АФРЫКАНСКАГА АДЗІНСТВА

У Дурбане (ЮАР) прайшла 76-я сесія Савета Міністраў, 38-я сесія Асамблеі кіраўнікоў дзяржаў і ўрадаў Арганізацыі Афрыканскага Адзінства (ААА) і інаўгурацыйны саміт Афрыканскага Саюза (АС). У мерапрыемствах прымалі ўдзел міністры замежных спраў і кіраўнікі дзяржаў і ўрадаў 53 афрыканскіх краін.

У ходзе форуму падведзены вынікі дзейнасці ААА, прыняты статутныя дакументы, якія вызначаюць ролю, месца і функцыі АС на Афрыканскім кантыненте, а таксама зацверджана структура новай арганізацыі.

Для ўдзелу ў цырымоніі інаўгурацыі АС Рэспубліка Беларусь

была запрошана ў якасці гасця.

Акрамя ўдзелу ва ўрачыстых мерапрыемствах беларуская дэлегацыя, якую ўзначальваў пасол Беларусі ў Паўднёва-Афрыканскай Рэспубліцы Анатоль Ахрамчук, правяла двухбаковыя сустрэчы і перагаворы з кіраўнікамі дэлегацыі шэрага краін.

СУСТРЭЧЫ З ПРАДСТАЎНІКАМІ ДАБРАЧЫННЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ ШВЕЙЦАРЫ

Пасол Беларусі ў Швейцарыі Уладзімір Каралёў сустраўся з прадстаўнікамі дабрачынных арганізацый Швейцарыі ў Трогене (кантон Апенцэль). Тут знаходзіцца дабрачынны фонд “Дзіцячая вёска Песталоцы” — аздараўленча-адукацыйны цэнтр, які дзейнічае на пастаяннай аснове і дзе на працягу календарнага года знаходзяцца дзеці з розных краін свету, у тым ліку і з Беларусі.

У сустрэчы прымалі ўдзел старшыня праўлення фонду Маркус Мадэр, праграмны дырэктар Марыю Ротфукс, куратар групы беларускіх дзяцей Томас Шпах, памочнік віцэ-прэзідэнта прадстаўніцтва банка “Credit Suisse” ў Вінтэртурі (кантон Цюрых), актыўны ўдзельнік гуманітарнай дзейнасці абшчыны “Святая Тройца” ў Беларусі Томас Эгер, пастар абшчыны “Святая Тройца” Готфрыд Вернлі, адзін з кіраўнікоў Швейцарскага саюза цэркваў, які ўжо больш за 7 гадоў аказвае гуманітарную дапамогу Хойніцкаму раёну Гомельскай вобласці, а таксама ўста-

новам сістэмы Камітэта па выкананні пакаранняў МУС Беларусі.

У час знаходжання ў Трогене Уладзімір Каралёў сустраўся таксама з беларускімі дзецьмі. 47 школьнікаў ад 9 да 14 гадоў і 6 настаўнікаў з Гомеля і Хойніцкаў на працягу двух месяцаў знаходзяцца на адпачынку ў “Дзіцячай вёсцы Песталоцы”. На працягу навучальнага года беларускія настаўнікі і прадстаўнікі фонду забяспечваюць адукацыйны працэс у адпаведнасці са школьнай праграмай Беларусі. Адначасова дзеці знаёмяцца з культурай і гісторыяй Швейцарыі.

АДКРЫТЫ НОВЫ ІНТЭРНЭТ-ПАРТАЛ

Міністэрства замежных спраў Беларусі працягвае работу па інфармаванні беларускай і міжнароднай грамадскасці аб дзейнасці МЗС і замежных устаноў Беларусі.

Улічваючы той факт, што на сённяшні дзень найбольш перспектываў і зручнай крыніцай падачы інфармацыі з’яўляецца Інтэрнэт, распрацаваны Інтэрнэт-партал, які ўтрымлівае інфармацыю аб замежных установах Беларусі. Яго адрас: www.belembassy.org

На сайце размешчана інфармацыя на беларускай, рускай і англійскай мовах аб усіх замежных установах Беларусі (імёны і прозвішчы іх кіраўнікоў, адрасы, тэлефоны і электронныя адрасы беларускіх замежных устаноў).

Акрамя таго Інтэрнэт-партал

утрымлівае гіперспасылкі на сайты пасольстваў, пастаянных прадстаўніцтваў і генеральных консульстваў Беларусі, а таксама на сайт Міністэрства замежных спраў Беларусі.

МЗС сумесна з замежнымі ўстановамі Беларусі працягвае працу па стварэнні сайтаў пасольстваў, пастаянных прадстаўніцтваў і генеральных консульстваў Беларусі. У апошні час пачаў працаваць сайт Пасольства Беларусі ў Аўстрыі. Плануецца, што ў бліжэйшы час будзе адкрыты доступ да сайта Пасольства Беларусі ў Вялікабрытаніі.

МАЛАДЗЕЖНЫ ФЕСТЫВАЛЬ “ДРУЖБА-2002”

На мяжы трох дзяржаў — Беларусі, Расіі і Украіны — у Чарнігаўскай вобласці прайшоў традыцыйны Міжнародны маладзёжны фестываль “Дружба-2002”.

У правядзенні фестывалю прымалі ўдзел прадстаўнікі Гомельскай, Бранскай, Арлоўскай, Тульскай, Чарнігаўскай, Кіеўскай і Сумскай абласцей, народных дэпутаты Украіны і кіраўнікі цэнтральных і мясцовых органаў выканаўчай улады, а

таксама дзелавыя колы прыгранічных абласцей краін-суседак. У праграму маладзёжнага форуму былі ўключаны шматлікія канцэрты, спартыўныя спаборніцтвы.

Прэс-служба МЗС.

афіша

“БАГЕМА” ЗАКРЫЛА СЕЗОН

Свой 69-ты сезон Беларускай опера завяршыла прэм’ерай спектакля Д.Пучыні “Багема”.

Пастаноўка музычнага кіраўніка і галоўнага дырыжора тэатра Аляксандра Анісімава і спецыяльна запрошанага з Пермскага опернага тэатра яго галоўнага рэжысёра і мастацкага кіраўніка Георгія Ісаакяна. Гледачам быў прапанаваны паўнацэнны спектакль — з выдатнай музыкай, арыгінальным рэжысёрскім рашэннем, цудоўным выкананнем, дэкарацыямі і касцюмамі. Прычым грошы на пастаноўку зароблены самім тэатрам.

Пасля прэм’еры артысты тэатра оперы сабраліся ў вялікі гастрольны тур. Спачатку ў Італію, затым Швейцарыю і Германію і толькі да пачатку новага сезона вернуцца ў Мінск. Дарэчы, гледачоў у наступным сезоне чакае сюрпрыз — з’яўленне над сцэнай радка з перакладам тэкстаў опер, якія выконваюцца, як правіла, на мове арыгінала. Галоўнай жа падзей будучага сезона павінна стаць прэм’ера беларускай оперы “Ядвіга” кампазітара Уладзіміра Солтана.

конкурсы

ЛЯ ПАРОГА КУПАЛАВА ДОМА

У парку імя Я.Купалы ў Мінску прайшоў конкурс дзіцячага малюнка на асфальце “Ой ты, маё сонца, як жа свеціш ясна”.

Конкурс, арганізаваны Літаратурным музеем Янкі Купалы, Беларускай дзіцячым фондам, аддзелам культуры Цэнтральнага раёна і прымеркаваны да 120-годдзя з дня нараджэння Я.Купалы, сабраў больш за сто дзяцей 6–10 гадоў.

НА ЗДЫМКУ: перад удзельнікамі конкурсу выступае ансамбль Цэнтра пазашкольнай работы Кастрычніцкага раёна.

ФОТА ВЕНТА

Калі браць агулам, дык так можна назваць усю Беларусь. Дзе яшчэ знайдзеце такія мясціны, калі аблогі глывуць над галавой і пад нагамі: і на небе, і ў лютэрку вады. На поўначы Беларусі, у Паазер'і, такая магчымасць — на кожным кроку. І потым, калі глядзіш здымак, дык разумееш, што ёсць яшчэ рэчы, якія здзіўляюць: гэта прырода, што побач з табой. Трэба толькі ўбачыць...

Надаўна кафедра міжнароднага турызму факультэта міжнародных адносін БДУ пры падтрымцы турагенцтва СМОК зладзіла вандроўку ці, дакладней, экспедыцыю на Паазер'е. Яе мэтай было паказаць, што і на Беларусі ёсць на што паглядзець і чым здзівіць нават самага дасведчанага турыста, а таксама ўзяць удзел ва ўборцы ад смецця турыстычных стаянак у нацыянальных парках. У гэтае незвычайнае падарожжа запрасілі і карэспандэнта "ГР".

Рана-рана ў суботу рушыў наш шыкоўны аўтобус, каб два дні вандраваць па самых маляўнічых мясцінах беларускага Паазер'я. У аўтобусе былі студэнты ўсіх курсаў вышэйшадановага факультэта, выкладчыкі і журналісты.

За вокнамі пранесліся Заслаўе, Радашковічы, а наперадзе быў першы пункт нашага маршруту — вёска Нарач (Кабыльнікі).

НАРАЧ

Тут мы агледзелі Андрэўскі касцёл (здымак № 1). Магутны і витанчаны адначасова — ён не можа не ўразаць. Страты сілуэт фасада ствараюць пластычна насычаныя вежы—пінаклі з вострымі шпіліямі. Касцёл пабудаваны ў 1901 годзе з чырвонай цэгла ў стылі неаготыкі. Амбон, алтары і арган выкананы ў Вільні. Ужо ў год пабудовы, праз невялікі

час пасля адкрыцця, касцёл быў адзначаны памятным юбілейным знакам—крыжам за выдатныя дасягненні.

Побач з касцёлам ля браны знаходзіцца званіца — помнік драўлянага дойлідства XIX стагоддзя. Трох'ярусная пабудова заканчваецца шатровым дахам з прыгожым жалезным крыжам. Касцёл дзейнічае і з'яўляецца помнікам рэспубліканскага значэння.

БЛАКІТНЫЯ АЗЁРЫ

Вы, напэўна, яшчэ памятаеце праліную дошку. Дык вось, дарога да Блакітных азёраў нашым круцейшам! Наш шафер Уладзімір марна імкнуўся пераканаць нас, што аўтобус разлічаны на Германію, а не на гэты "аўтапалігон", а экскурсавод Аляксей хітравата кляўся кожным паўтары хвілінкі, што "праз 20 метраў усё будзе ціп-тон". Ціп-тон так і не стала, але добрае ўспраўненне і масаж нікому не пашкодзілі.

Мы спыніліся на шыкоўным маляўнічым месцы ў лесе і прадоўжым шлях пехатою. Да самых азёраў вядзе драўляны масточак (здымак № 7) цераз раку Страча. Фарэль, як вядома, — "лакусавае паперка" чысціні вады. У страчы фарэль кішмя кішчы.

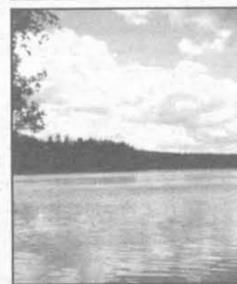
Тут пачалося наша нялёгкае ўзыходжанне на мясцовы Эверэст — озавыя грады. Іх многія бачылі, але мала хто ведае, што гэта такое. Озавыя грады — нечыповая форма рэльефу, што пакінуў пасля сябе ледавік. У некаторых месцах вышыня грады дасягае пяці-дзясці метраў — амаль як дом у 18 паверхаў. Адзін са схілаў усыпаны ландышамі, на другім жа няма ніводнага. Тлумачыцца гэта тым, што на абрыве праз кожны метр ідзе новы гарызонт глебы, а пясчотныя кветкі гэтага страшэнна не любяць.

Мы ўзлезлі на Лысуя гару. Адсюль мог бы адкрывацца фантастычны краявід, але перашкаджаюць дрэвы. Гару гэ-

тую празвалі Лысой, таму што на ёй доўгі час нічога не хацела расці. Гэта відаць і зараз: схілы да пэўнага ўзроўню "лысыя".

З гары спускаемся па драўлянай лесвіцы (здымак № 2) і трошкі ніжэй бачым цэлыя палі кветак, якія гід Аляксей забараняе рваць, бо "яны ў Чырвонай кнізе". Пад гарой — прывабны куточак, створаны кляпатлівымі рукамі супрацоўнікаў парку. Тут можна паесці, пасядзець вакол вогнішча: месца для гэтага спецыяльна абкладзена камянямі, дровы падрыхтаваны і акуратна складзены побач. Пасядзеўшы трошкі, палюбаваўшыся мясцінамі, ідзем далей. Па дарозе студэнты збіраюць у загіда падрыхтаваныя пакеты смецце з лесу: бутэлькі, спіокі, паперкі, дзіравыя боты.

Усяго "блакітных" азёраў 12. Мы праходзім азёры Глубыя, Глубелька, Балдук (*літ. непрытульны*) і даходзім да Мёртвага возера (здымак № 3). Пра яго ходзіць шмат легендаў і паданняў. У мясцовай раённай газеце, прыкладам, рэгулярна з'яўляюцца шчырыя прызнанні рыбакоў і іншых людзей, што ў гэтым возеры бачылі то калматую галаву, то лапу з кіпцямі, то нечыя вочы. Не ўдакладняецца, праўда, колькі тыя рыбакі перад гэтым "прынялі на грудзі". На Мёртвым возеры заўсёды стаіць пах серавадароду. А назву, як вы ўжо здагаліся, яно атрымала за адсутнасць жыўнасці. Тут няма

ні рыбы, ні птушак, ні нават жаб. Берагі метры на тры ад вады забалочаныя. І калі націснуць на зямлю трохі мацней, дык пачынае прасочвацца

вада. І чым бліжэй ад берага, тым больш. Нам тлумачаць, што любое возера некалі зробіцца балотам: гэта натуральны працэс.

Мы зноў падыймаемся на озавую граду і бачым дрэва, якое на вышыні некалькіх метраў ператвараецца ў "вентылятэр". Сюды прыязджалі людзі з нейкага, як сказаў нам гід, "магічна-астралагічнага" гуртка. Яны праводзілі доследы, прыборныя вымярэнні і прыйшлі да высновы, што пад Мёртвым возерам праходзіць геалагічны разлом: гэтым і тлумачыцца "мёртвасць". Але калі яны ўбачылі гэтае дрэва, дык страшэнна перапалохаліся і "пастанавілі": тут водзіцца

нячыстая сіла і адсюль трэба тэрмінова ўцякаць. Кінуўся да машыны і з'ехаў. А нячыстая сіла як была, так і жыве сабе дагэтуль — ціха і спакойна.

ШЭМЭТАВА

Аа Блакітных азёраў едзем праз вёску Шэметава. Тут захаваліся рэшткі панскай сядзібы і касцёл. Вакол сядзібы калісь было 16 (!) сажалак, некаторыя захаваліся. Сядзібу збіраюцца аднаўляць, але няўмоўна і бізлітасны час ідзе так хутка...

Побач стаяць рэшткі былога спіртзавода, канюшняў. Коні адсюль у свой час лічыліся аднымі з лепшых на даволі вялікай прасторы. У некаторых месцах у сценах відаць кладку. Рабілася

ўсё сапраўды з разлікам не адно пакаленне і стагоддзе.

Па дарозе бачым на пагорках два ветраныя млыны. Усталюваныя яны тут па германскай тэхналогіі, вырабленыя ў самой Германіі. Ветракі — неабходная мера, бо ў гэтых запаветных мясцінах недапушчальна выпрацоўваць энэргію спосабам, які можа нашкодзіць навакольнаму асяроддзю і экалогіі. Ветракі вабяць турыстаў і адпачываючых з фотай і відэакамерамі, бо пакуль такое на Беларусі сустракаем рэдка.

ЗАСВІР

Вёсачка гэтая, як і абяцае назва, знаходзіцца "за возерам Свір". Тут мы агледзелі касцёл і кляштар (здымак № 4) кармелітаў босых. "Босых" — таму, што гэтыя вернікі сапраўды да пэўнага моманту хадзілі босымі і ў самай сціплай вопратцы. Касцёл захававаны, і раз на тыдзень тут праводзіцца набажэнства. Ад кляштара засталіся толькі рэшткі: у савецкія часы з дазволу мясцовых улад ён быў расцягнуты на цэглу для гаспадарчых патрэб — пабудову кароўніка, свінарніка...

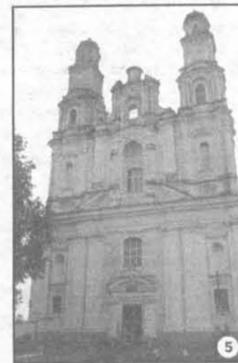
Засвірскі касцёл быў збудаваны ў 1713—1714 гадах кшыштафам і Ядвігай Зяновічамі. У народзе іх называлі Адамам і Евай. Кажуць, што калі ўжо касцёл быў закончаны, крывы палез чапляць сам Кшыштаф. Ці то грошай пашкадаваў, каб наняць чалавека, ці сам захачаў "паставіць апошнюю кропку". Карацей, зваліўся і забіўся. А Ева (Ядві-

ГЛЫБОКАЕ

Тыповое беларускае мястэчка. Спакой! Глыбокага пільную самалёт су — твор славуэтага авіяканструктара Сухога, які нарадзіўся тут. На плошчы 17 Верасня глядзіць у вочы адзін аднаму царква і касцёл. А ў кожнага за плячымі...

Касцёл і кляштар кармелітаў босых (здымак № 5) быў збудаваны ў 1639—1654 гадах па фундацыі Іосіфа Корска, ваяводы мсціслаўскага. У 1735 годзе яго перабудоваў Ян Гляубіц — славуці архітэктар, які праз тры гады, у 1738, возьмецца за адбудову Полацкага Сафіі. Можна смела сказаць, што Гляубіц "патэніраваўся" на гэтым касцёле, бо ў ягоным абліччы ўгадваюцца знаёмыя рысы, лініі і матывы Сафіікі. Да перабудовы вежы на галоўным фасадзе і каля алтарнай часткі былі аднолькавыя: двух'ярусныя, квадратныя, накрытыя невысокім шатровым дахам. Ян Гляубіц аздобіў фасад ордэрскай пластыкай (пілястрамі, нішамі, раскрапоўкамі і інш.) і завяршыў яго дзвюма скразнымі чатырох'яруснымі вежамі і фігурным франтонам між імі. У 1895 годзе над сяродкрыжжам пабудаваны драўляны псеўдавизантыйскі купал. А ў 1944 годзе і захаваны толькі на фотаздымках. Адначасова з перабудовай Гляубіца былі пацалены кляштар і брама. У гэтым кляштары ў свой час

начываў Напалеон. З раніцы Банарт, узрушаны касцёлам і тутэйшымі мясцінамі, падаваў манахам паднос золата і сказаў, што гэты касцёл быў бы надзвычайна годным суседам парыхскаму Натраду. У савецкія часы ў кляштары месціўся малакцазавод. Да нашых дзён збераглося ўсходняе крыло, але і тое памалу расцярушваецца часам.

Фундатар Іосіф Корсак быў пахаваны тут жа, у крыпце.

Касцёл быў зачынены ў 1865 годзе, а ў 1875-м перададзены праваслаўным, тады ж займеў назву царквы Нараджэння Багародзіцы. Дзейнічае. З'яўляецца першым прыкладам віленскага барока на Беларусі. Захаваліся разныя з пазалотай дзверы XVII стагоддзя, якія маюць вялікую гістарычную каштоўнасць. Каля ўваходу вісяць званы (здымак № 6). Іх чываць за многа кіламетраў.

На процілеглым баку плошчы стаіць Троіцкі касцёл. Збудаваны ён у 1764—1782 гадах. Адзін з тутэйшых ксяндзоў быў вялікім прыхільнікам арганнай музыкі. Але акустыка ў касцёле не дазваляла ладзіць канцэрты. Тады ксёндз усё разлічыў і апусціў падлогу сантыметраў на пянаццаць. З той пары касцёл напэўна чароўныя гукі аргана. Нам раздаюць па картцы з вывай Маці Боскай Глыбоцкай, і мы рушым далей.

МАЯК

Пара Маяк нездарма лічыцца лепшым аглядным пунктам Беларусі. Адсюль адкрываюцца такія краявіды, што нават сэрца пачынае стукца па-іншаму. З аднаго боку гару абдымае возера Струста, з другога — Снуды. За некалькі кіламетраў ад Снуды пачынаецца Латвія. Непадальк ёсць азёры Паўночны і Паўднёвы Волас, якія ў сваім родзе Унікальныя.

ОКМЁНЦА

Окменіца — чудатворная крыніца. Адна з нямногіх, яна не мае аніякай рэлігійнай афарбоўкі: ніколі не асвятчалася і не прызнавалася царквой Святой. Раней вядла маляўніча выцякала з пад магутнай елкі, але да прабудовы ў гэтым месці мясцовыя ўлады палічылі гэта незвычайным і "ссеклі дрэва". З-за безгалоўя Крыніца аказалася пад пагрозай знікнення, і давалася штучна рабіць насып, заганяць ваду ў трубу, надбудоваць альтанку. Вада з гэтай крыніцы дапамагае пры хваробах страўніка, суро-

Гэта адзінае месца на Беларусі (і не толькі), дзе можна знайсці адначасова такіх разнакабразных, як мезіда пеліктава, бакаплаў паласа, панталары, лімнакалянуг, шыракапалы рак. Гэтыя жывёлы водзяцца выключна ў найчысцейшай вадзе. Кожны год сюды прыязджаюць біялагі з БДУ і глядзіць, колькі гэтых казьяк у адным кубічным метры.

Побач з крыніцай — турстанька. Гід распавядае, што ў турыстаў ёсць забавы: кайфаваць у імправізаванай лазні. Чатыры слупы абцягваюцца плёнкай, у сярэдзіну кладуць вуголле і заліваюць вадой з

возера. Кожную вясну егер праходзіць па лесе і знішчае такія лазні: яны забаронены

СЛАБОДКА

Вёсцы Слабодка Браслаўскага раёна варта паглядзець касцёл Сэрца Ісуса. Згадзіцеся: адная назва чаго варта! Касцёл быў узведзены ў 1903 годзе, але грошы на пабудову выдаткавалі яшчэ ў 1801-м. У тыя часы пры будаўніцтве можна было не спяшацца: інфляцыі не было і грошы на працягу стагадоў мелі аднолькавую каштоўнасць. Касцёл стаіць на пагорку. Расказваюць, што пры будаўніцтве верхняй часткі былі выраблены масточкі, па якіх цэглу падвозілі на конях. Спачатку яны бяліся вышыні, і даводзілася

БРАСЛАЎСКІЯ АЗЁРЫ

Начлег мы мелі на турбазе "Браслаўскія азёры". Трэба сказаць, што цэны тут даступныя. Ноч у доміку каштуе ад 2 долараў ЗША, у атэлі ад 7 долараў; сняданак — 1 долар. Падеўшы, мы рушылі ў лес — прыбіраць смецце. І, калі ў парку "Нарачанскі" і на Браслаўскіх азёрах смецце вымярала маленькімі пакецічкамі, дык тут маштабы павялічыліся да трактарных прычэпаў. Было ўсё: ад паперак ад цукера да старых ботаў, чайніка і бутэлек. Але пасля нашага экалагічнага рэйду ў лесе смецця значна паменшала.

БРАСЛАЎ

Ястэчка (цяпер горад) Браслаў атачаюць боханы (узгоркі). Тут іх яшчэ называюць французскімі магіламі — маўляў, калі Напалеон уцякаў, пахаваў тут свае скарбы.

Цэнтр старажытнага Браслава — Замкавая гара. Праўда, археолагі і гісторыкі дагэтуль спрачаюцца, які на ёй быў замак і ці быў увогуле: ніякіх рэштак ці сведчанняў не захавалася. Затое цяпер на гары стаяць драўляныя трохметровыя скульптуры. Паважны бабрадач з жанчынай побач — Дзвін і Друйка. За некалькі метраў ад іх прыгожая дзяўчына Дрыва. За ёю тры юнакі: Брас, Ноў і Снуд. Паданне кажа, што шляхетны бацькі Дзвін і Друйка вырашылі выдаць дачку Дрыву таксама не за абы-каго. У сваты прыехалі князі — браты Ноў, Снуд і Брас. Але Дрыва сказала, што для яе ўсе яны роўныя і аднолькавыя. Але Ноў і Снуд дамовіліся

пажарнікамі. Але кожны год з'яўляюцца дзсяткі новых. Самы дзверы касцёла, а дакладней, іх акоўкі — помнік мадэрнальнага-дэкаратыўнага мастацтва. Вырабіў іх невядомы мясцовы майстар. Пры доследах навукоўцы адзначылі, што нягледзячы на багатае кампазіцыйнае акавак, дэталі і элементы нідзе не паўтараюцца. Гэта сведчыць не толькі пра прафесіяналізм майстра, але і пра ягоную творчую натуру, здольнасць да імправізацыі і смелых эксперыментаў у кожным асобным выпадку.

Касцёл дзейнічае.

Дзвін і Друйка. Праўда, прыгожая легенда?.. Браслаў — не вельмі вялікі па колькасці жыхароў гарадок, але з-за азёраў займае вялікую плошчу. Хаты стаяць метры за тры ад вады, але іх ніколі не затопляе, бо ўсе азёры злучаны паміж сабой.

Глядзім царкву, касцёл. Адразу за касцёлам... танцапляцоўка. І дзеці пад "надзейнай аховай", і бацькам спакойна. Хутка "пакуемся" ў наш шматпакутны аўтобус і едзем у апошні — бадай што, самы цікавы пункт нашай вандроўкі.

Касцёл дзейнічае.

МОСАР

Мосар — месца ўнікальнае. І зусім не з-за касцяў Ганны, хоць той і быў пабудаваны ў 1792 годзе ў стылі класіцызму (210 гадоў таму). Тут жыве ўнікальны чалавек — Юзаф Булька.

Ксёндз Юзаф Булька нарадзіўся на Віленшчыне. Быў выключаны з ВНУ, бо пры ўсіх сказаў, што лепш ён будзе простым вернікам, чым камуністам. Пасля выгнання з ВНУ пан Юзаф працаваў рабочым на фабрыцы, вучыўся на ксяндза, потым паехаў у прыход у Сібір.

На пачатку 90-х прыехаў у Мосар. Паглядзеў, як усё закінута, і... вырашыў, што трэба штосці рабіць! Пачаў. Хадзіў па хатах, клікаў жыхароў да сябе, тлумачыў, адным з самых цяжкіх было давесці рабылькам, што калі яны расплачваюцца з трактарыстам за паслугі гарэлкай, дык вышэ раздзяляць людзей пасля смерці, калі і пры свайго сына. І, што самае дзіўнае, людзі завярнуліся! Кінулі піць, па выхадных пачалі хадзіць у касцёл, на могілкі, паводзіць сябе ветліва і добразачліва. І тады пан Юзаф вырашыў накіраваць іх энэргію "на мірныя мэты". Маючы грунтоўныя веды па біялогіі і батаніцы, ксёндз прапанаваў аздобіць прылеглую да касцёла тэрыторыю — разбіць парк. Расліны, дрэвы і кветкі—зёлкі збіраліся ў літаральным сэнсе па ўсім свеце. І парк быў створаны! Ды які: з дрэвамі-шарамі, кустыкамі-агароджамі, сажалкамі, фантамамі, скульптурамі, кветкамі... Жыхары Мосара могуць пахваліцца: такога ў Беларусі няма больш нідзе. Але пан Юзаф на гэтым не спыніўся. Збудоваў "атазьчык" — дом для паломнікаў і гэсцей — на 12 месцаў, прыбральні, зрабіў шыкоўную аранжа-

Дарога дадому нагадвала апошнія кадры выдатнага фільма: усё здагадваецца, чым усё скончыцца, і ўсё ж так хочацца адцягнуць момант, калі на экране з'явіцца надпіс: "Канец".

Але ў гэтай фантастычнай і ў той жа час зямной кватэры прыроды надпіс "канец" з'явіцца наўрад. А калі і з'явіцца, дык пабачым гэта ўжо не мы.

Тэкст і фота Глеба ЛАБАДЗЕНКІ. Паазер'е — Мінск.

весткі з суполак

УКРАІНА, АДЭСА

У Адэсе прайшоў Тыдзень славянскага пісьменства, арганізаваны Балгарскім культурным цэнтрам у гонар Кірылы і Мяфодзія, братоў-балгар, заснавальнікаў славянскага алфавіта.

У свяце прынялі ўдзел руская, украінская, беларуская і балгарская абшчыны. Для кожнай быў выдзелены свой дзень.

СВЯТА СЛАВЯНСКАГА ПІСЬМЕНСТВА

Нацыянальна-культурнае аб'яднанне грамадзян "Беларусь" прыклала шмат намаганняў для падрыхтоўкі свята.

Сцэна і зала былі ўпрыгожаны ў беларускім народным стылі: ручнікі з беларускім арнамантам, вырабы з саломкі, персанажы беларускага фальклору, вырабленыя з керамікі, сучасная сімволіка Рэспублікі Беларусь і "дзяткі радзімы" — васількі. Падрыхтавалі стэнды, якія расказвалі пра гісторыю беларускага пісьменства, вывесілі партрэты класікаў беларускай літаратуры і рэпрадукцыю карціны з двума братамі Кірылам і Мяфодзіем.

На свяце выступіла кіраўнік секцыі культурна-масавых мерапрыемстваў ВЛітвіненка, якая адзначыла, што беларуская, руская, украінская культуры маюць шмат агульных рысаў, што сведчыць аб агульнасці паходжання трох брацкіх усходнеславянскіх народаў. Яна падрабязна расказала пра творчасць Францішка Скарыны, беларуса па паходжанні, асветніцкая дзейнасць якога, па меркаванні многіх дзеячаў культуры, аказала вялікі ўплыў на культуру ўсіх славянскіх народаў. Было таксама нагадана, што ў Беларусі Дзень беларускага пісьменства адзначаецца

як вялікае дзяржаўнае свята і пачынаецца літургіяй і хрэсным ходам з Нязгаснай лампадкай і Жыватворным агнём ад Труны Гасподняй, прывезеным паломнікамі ў 1992 годзе з Іерусаліма. Лаўрэат прэміі Максіма Багдановіча, лаўрэат Усебеларускага і Усеукраінскага фестываляў і конкурсаў Віталь Бартохаў завяршыў святочны вечар праграмай пра Беларусь. Вершы і песні на беларускай мове, якія выконваў Віталь, былі без перакладу зразумельны ўсім.

З кожным днём пагаўняецца беларуская абшчына ў Адэсе. Людзі цягнуцца адзін да аднаго, рады зносінам. Беларусы — народ просты і сціплы, але, калі ўжо збяруцца ўсе разам, дык абавязкова заспяваюць "Родина моя — Белоруссия". Настальгія не праходзіць.

Фёдар КАВАЛЕВІЧ,

старшыня праўлення НКАГ "Беларусь".

ЛАТВІЯ

КОНКУРС "МОЙ РОДНЫ КУТ..."

праведзены ў Даўгапілсе. Ён быў прысвечаны Дню беларускай культуры. Конкурс сямейны, а гэта значыць, што ў ім маглі прымаць удзел старшыні і малыя. Удзельнікі былі розныя па ўзросце: ад дванаццацігадовай дзяўчыні Марыны Куцынай да сталай Веры Янкоўскай, якая пайшла ў школу ў 1931 годзе. Канкурсанты пісалі свае работы на рускай і беларускай мовах. Кожны ўдзельнік выказваў сваю любоў да роднага кутка па-свойму. Гэта былі і сачыненні аб родным горадзе, вёсцы, вуліцы. Быў альбом з фатаграфіямі і вершы, прысвечаныя Беларусі.

Кранае душу пазычыны твор сямі Куцыных. А гэта тры пакаленні: бабуля Галіна Аляксандраўна — пенсіянерка, мама Святлана і вучаніца 7-га класа 3-й сярэдняй школы Марына. Увесь час хочацца перачытваць радкі, прасякнуць любоўю да роднага горада: "Куточак маёй любасці на Беларусі — раённы цэнтр Лепель, што на Віцебшчыне. Навокал лясы, а ён пасяродзіне, нібы кветачка сярэд азер і рэк, Богам створаны, сярэбранымі дажджамі абмыты, лагоднымі вятрамі абуджаны, ясным сонейкам абгарэты".

Не мела сілы забыць свой родны горад Віцебск Вера Янкоўска.

Яна ўспамінае сваіх аднакласнікаў, настаўнікаў. Калі чытаеш сумесную працу сям'і Сцяпанавых, на памяць прыходзяць радкі выдатнага беларускага драматурга XIX стагоддзя Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча: "Што мне Вена, Мадрыд, што мне Лондан туманны, Я роднай краіне ўсім сэрцам адданы". У Брэсце нарадзіўся бацька Светы Сцяпанавай, у Баранавічах — маці, у Бабруйску — сама Света. Свой расказ пра родны горад яны ілюструюць прыгожымі фотаздымкамі і заканчваюць словамі з верша Веры Вярбы: "Высока ў небе вырай кружыць, ляціць за сні небакарай, не забывай ніколі,

дружа, сваю зямлю, свой родны край".

Цікавы матэрыял сабрала сям'я Бучэль. Надзея, Алена, Міхаіл — кожны па-свойму выказаў любоў да родных мясцін. Матэрыял багата ілюстраваны, свае пачуцці да Беларусі яны спрабуюць перадаць у вершаванай форме. Цудоўныя малюнкi — ілюстрацыі да 120-годдзя Янкі Купалы і Якуба Коласа падрыхтавала Алена Бучэль. Трэба адзначыць конкурсную работу Таццяны Бучэль. Яна складаецца з некалькіх частак і мае філасофскі характар. Напрыклад, "Міфалагема КУТ у беларускіх прыказках, прымаўках, метафарах, вершах і песнях".

Камісія падвала вынікі конкурсу, і былі вызначаны лепшыя працы. Многія ўдзельнікі ўзнагароджаны ганаровымі дыпламамі, кнігамі ад консульства. Пераможцы атрымалі грашовыя прэміі. А ў верасні ўсіх удзельнікаў чакае экскурсія ў Брэст.

М.МІЛУШОВА,

старшыня камісіі конкурсу. Латвія.

РАСІЯ, КОМІ

БЕЛАРУСЫ Ў КОМІ — ПЯЦЬ ГАДОЎ УЗЫХОДЖАННЯ

У Рэспубліцы Комі паспяхова працуе нацыянальна-культурная аўтаномія "Беларусь". І гэта залежыць ад некалькіх фактараў: вопытны і аўтарытэтны кіраўнік, умела падобраны актыві, падтрымка мясцовых улад і моцныя сувязі з гістарычнай Радзімай.

Старшыню аўтаноміі Аркадзя Крупеньку добра ведаюць не толькі ў рэспубліцы, але і ў Маскве і Мінску. Савет таксама падбраўся вопытны і працаздольны: Міхаіл Салавей, Мікалай Сямашка, Андрэй Шчамялеў, Георгій Набокін і іншыя. Добра дапамагаюць у працы міністр па справах нацыянальнасцей Рэспублікі Комі, Адміністрацыя кіраўніка Рэспублікі Комі і сталічная мэрыя. Садзейнічаюць аказвае і гістарычная Радзіма — нацыянальнымі касцюмамі, літаратурай на беларускай мове, у тым ліку газетамі, запрашэннямі на розныя семінары ў Мінск, летнім адпачынкам дзяцей з Комі ў Беларусі.

Ваша аўтаномія — адна з лепшых з усіх расійскіх рэгіёнаў, у якіх створаны беларускія аб'яднанні — адначыла на юбілейнай вечарыне

кіраўнік аб'яднання беларусаў «Бацькаўшчына» Алена Макоўская (Мінск). І сапраўды за гэты час зроблена нямала: створаны аддзяленні аўтаноміі ў гарадах Ухта, Варкута, Інта, Саснагорск, Усінск, у пасёлку Троицка-Пячорск. Вядзецца работа па іх стварэнні ў іншых раёнах Комі. Аддзяленні ўзначальваюць сапраўдныя энтузіясты, а таму дзяржава заявіла аб сабе як аб адной з самых актывічных і ўплывовых.

Пра справы і людзей аўтаноміі шмат пішуць газеты: толькі за пяць гадоў змешчана каля ста публікацый. Асабліва ўдзячная дыяспара газетам "Толас Радзімы", рэспубліканскім — "Коми му", "Красное знамя" і іншым.

У інце арганізаваны гурток па вывучэнні беларускай мовы, у Сыктывіцкары і іншых гарадах Комі право-

дзяцца вечары беларускай паззі, нацыянальнай кухні. Добра рыхтуюцца і праходзяць святы: 2 красавіка — Дзень аднавання народаў Расіі і Беларусі, 9 мая — Дзень Перамогі, 3 ліпеня — Дзень вызвалення Беларусі ад фашысцкіх захопнікаў і Дзень Незалежнасці Беларусі, восенню — "дажынкi ў Комі". Рэгулярна адзначаюць юбілей актывістаў аўтаноміі.

Многія мерапрыемствы праводзяцца сумесна з іншымі нацыянальнымі аб'яднаннямі (на тэрыторыі Комі пражываюць людзі больш за 100 нацыянальнасцей). На юбілей НКА "Беларусь" Аркадзя Крупенька сказаў: "Прыцягваючы землякоў да грамадскай работы, мы аб'ядноўваем калектывы і настрайваем іх на падтрымку добрасуседскіх адносін. На радасць, на паўночнай зямлі ніколі не здаралася міжнацыянальнага разладу, а пануюць мір і згода паміж народамі. І ў гэтым галоўнае прадвызначэнне створанай намi аўтаноміі".

Юбілейны вечар завяршыўся вялікім святочным канцэртam.

Мітрафан КУРАЧКІН,

член савета НКА "Беларусь" у Рэспубліцы Комі.

зваротная сувязь

КЛІЎЛЕНД — БАРАНАВІЧЫ

Да знакамітага краявіда, творы якога надрукаваны больш чым на 20 мовах свету, Міхася Маліноўскага (нарадзіўся 25.07.1945 года ў вёсцы Узрынь Зэльвенскага раёна), які далёка вядомы за межамі нашай Радзімы, прыйшла вялікая пасылка з Кліўленда (ЗША). А ў ёй поўны камплект часопіса "Полацак" — выдання беларускага культурна-асветніцкага цэнтра.

Даслаў часопісы вядомы замежны беларускі гісторык Міхась Белямук.

Як адзначана ў "Энцыклапедыі гісторыі Беларусі" (стар.12), "Белямук Міхась (псеўд. Дубок, Чаромха, Беластоцкі, н. 15.03.1924, в.Голя Брэсцкага пав. Палескага ваяв.), беларускі гісторык і грамадскі дзеяч. З 1949 года жыве ў Кліўлендзе (ЗША)... Быў ініцыятарам выдання і сакратаром

рэдкалегіі часопіса "Полацак". Даследуе беларускую нумізматыку, ефрагістыку, геральдыку. Выдаў працы "Др.Ю.Штыхаў" (1984), "Вытокі беларускіх пячаткаў" (1986)."

Вось такі атрымліваецца мост Кліўленд — Баранавічы!

Вячаслаў БЕЛЯМУК,

студэнт 1-га курса БТК.

жыццёвыя сюжэты

ПРЫГОДЫ МЕТАЛІЧНАГА ГАРШЧОЧКА ЗА АКІЯНАМ

Спадарыня Ліса Вершбоу — жонка Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла ЗША ў Маскве. Але Ліса не толькі жонка і гаспадыня дома чыноўніка высокага рангу, яна яшчэ і выдатны дызайнер-ювелір, спецыяліст, вядомы не толькі на радзіме. Цяпер яе выстава дэманструецца ў Музеі дэкаратыўна-прыкладнага і народнага мастацтва ў Маскве. Нам жа, беларусам, спадаарыня Вершбоу цікавая яшчэ і тым, што вядзе сваю радаслоўную з беларускага Рагачова, пра што ніколі не забывае. На пытанне аб выбары шляху Ліса адказвае:

— Майму пакаленню ўласціва аглядвацца назад, шукаць свае карані. Аднойчы мама паказала мне металічны гаршчочак, зроблены маім прадзедам, майстрам па метале, і ў мяне, мабыць, "узыгралі" гены: падумалася: можа і я змагу зрабіць нешта сваімі рукамі. Я — другое пакаленне сям'і, народжанае ў ЗША.

— У вас у майстэрні вісіць пасведчанне, выдадзенае ў 1900 годзе вашаму прадзеду — жыхару горада Рагачова Магілёўскай губерні, — якое пацвярджае яго прыналежнасць да гільдыі рамеснікаў. Як яно трапіла да вас?

— На гэты раз, калі я адпраўлялася ў Маскву, мая сям'я перадала мне копію пасведчання з фотаздымкам прадзеда, зробленым перад самым яго ад'ездам у ЗША. Яшчэ прывезла сюды і самавар — адзіную рэч, якую ён і прабабка ўзялі з сабой з Беларусі. Гэтая сямейная рэліквія перадаецца з пакалення ў пакаленне. Мне яе ўручылі ў якасці вясельнага падарунка.

— А вашы дзеці перанялі цягу да мастацтва?

— Думаю, што так. У мяне два сыны, аднаму з іх 23 гады. Ён закончыў Йельскі ўніверсітэт, дзе вывучаў тэатральнае мастацтва. Марыць пра актёрскую кар'еру, цікавіцца рэжысурай. Малодшы сын больш схільны да навукі, але адначасова займаецца джазам і вельмі добра фатаграфуе.

— Відаць, цяжка быць адначасова прафесійным мастаком-дызайнерам, жонкай вядомага дыпламата, маці двух сыноў і гаспадыняй вялікага дома. Як вы з гэтым спраўляецеся?

— Вядома, па доме мне дапамагаюць. Дзеці ўпершыню не з намі —

яны вучацца ў ЗША. І хоць вельмі сумую па іх, часу для працы стала больш.

Часцей за ўсё заняты вечары. Для мяне вялікае задавальненне дапамагаць мужу і прымаць у сябе людзей, якія наведваюць наш дом — Спа-хаус.

— Здаецца, у доме размясцілася зусім новая калекцыя сучаснага амерыканскага мастацтва?

— Гэта так. Я дапамагала яе курыраваць. Калекцыя значна адрозніваецца ад таго, што выстаўлялася тут раней: няма жывапісу, прадстаўлены толькі вырабы розных майстроў, створаныя са шкла, керамікі, тэкстылю, дрэва. Да кожнай залы падбіраліся адпаведныя работы ў залежнасці ад яго ўбранства і прызначэння.

Магчыма, многія лічаць, што прыкладнае мастацтва не такое каштоўнае, як жывапіс і скульптура. Але для мяне гэтая сціплая форма нават больш значная, бо стварае рэчы функцыянальныя, неабходныя для жыцця.

— Вы з мужам шчаслівая пара. Што, па-вашаму, ляжыць у аснове такога саюза? Ці часта муж кансультуецца з вамі, звяртаецца па параду?

— Мы заўсёды рады быць разам, але задавальненне прыносіць тое, што кожны з нас — асоба. Важна ўсведамляць, што ў цябе ў жыцці ёсць любімая справа, што ты самастойны. Муж ганарыцца маёй працай, а я — ім. Ні ў якім разе не з'яўляюся яго дарадчыкам, асабліва ў палітычных справах. Яго больш цікавіць мае ўражанні аб людзях, з якімі мы сустракаемся і працуем. Я, хутчэй, партнёр па жыцці, і гэта мне вельмі дорага.

Па матэрыялах прэсы.

родны краявід

Чэрвень.

ВЯЛІКІ АСВЕТНІК ІГНАТ ДАМЕЙКА

У ліпені Беларусь разам з сусветнай грамадскасцю адзначае 200-годдзе з дня нараджэння даследчыка, геолога, асветніка Ігната Дамейкі. Юбілей вучонага ўключаны ў календар памятных дат ЮНЕСКА.

Нарадзіўся Ігнат Дамейка 31 ліпеня 1802 года ў маёнтку Мядзвядка Навагрудскага павета (цяпер Карэліцкі раён) у сям'і старшыні Навагрудскага земскага суда. Пасля смерці бацькі з 1809 года жыў у дзядзькі ў маёнтку Жыбуртоўшчына (каля Дзятлава). Затым вучыўся ў Шчучынскай піярскай школе, пасля заканчэння якой паступіў на фізіка-матэматычны факультэт Віленскага ўніверсітэта, дзе зблізіўся і пасябраваў з А. Міцкевічам. За ўдзел у тайным таварыстве Філаматаў у 1823 годзе Ігнат Дамейка быў арыштаваны царскімі ўладамі і пасля суда, знаходзячыся пад наглядам паліцыі, жыў у маёнтку Заполле Лідскага павета, дзе не проста гаспадарыў на зямлі, але і займаўся асветніцкай дзейнасцю — адкрыў у маёнтку сельскую школу, у якой сам настаўнічаў.

У 1831 годзе Ігнат Дамейка выступіў на баку паўстанцаў. Пасля паражэння паўстання ён апынуўся ў Прусіі, а затым пераехаў у Парыж. Скончыўшы ў 1837 годзе Парыжскую горную школу, Ігнат Дамейка атрымаў дыплом горнага інжынера. Праз год, падпісаўшы шасцігадовы кантракт з прадстаўніком чылійскага ўрада, наш зямляк адправіўся ў Чылі, але абставіны склаліся так, што прабыў ён там не шэсць, а доўгія 46 гадоў — амаль усё астатняе жыццё.

Зроблена ім у гэтай далёкай краіне было нямала. Наш зямляк стварыў лабараторыю і падрыхтаваў навуковыя кадры для вывучэння прыродных багаццяў Чылі, знайшоў багатыя залежы карысных выкапняў у гэтай краіне, доўгі час быў рэктарам універсітэта ў Сант'яга, працаваў над праектам рэформы адукацыі Чылі, напісаў падручнікі па мінералогіі і фізіцы і іншыя. Усяго пярэ вучонага належыць 130 навуковых прац.

Пасля доўгай разлуцы з роднымі мясцінамі ў 1884 годзе Ігнат Дамейка наведваў Бацькаўшчыну. Ён пабываў у Мядзвядцы, Далматаўшчыне, Міры, пакланіўся магілам бацькоў і зноў змог пабачыць сваю дачку Аніту, якая разам з мужам жыла ў Жыбуртоўшчыне. Праз 4 гады, калі сыны Ігната Дамейкі набылі еўрапейскую адукацыю, ён разам з імі вырашыў вярнуцца ў Чылі. На жаль, у час падарожжа вучоны захварэў. Памёр ён пасля прыезду ў Сант'яга 23 студзеня 1889 года.

Пасля смерці Ігнат Дамейка быў аб'яўлены нацыянальным героем Чылі. У Сант'яга яму ўстаноўлены велічны помнік з надпісам "Вялікі асветнік". Выкананы ў строгім стылі, помнік складаецца з парфіравага г'едэстала і калоны, увянчанай бюстам Дамейкі. Урачыстае адкрыццё помніка адбылося 23 студзеня 1902 года на могілках у Сант'яга, куды з Фамільнага пахавання быў перанесены прах вялікага вучонага. Пра гэту падзею напісалі ўсе чылійскія газеты.

Міністр адукацыі Чылі, які прысутнічаў на ўрачыстасці, у сваёй прамове адзначыў, што помнік І. Дамейку ў Сант'яга ўстаноўлены дзеля ўшанавання памяці выдатнага чалавека, які быў вучоным у поўным сэнсе гэтага слова і самааддана служыў грамадству. Таму ўрад мае намер выдаць ўсе працы вучонага, парадамі і ведамі якога карысталася цэлае пакаленне і які адкрыў новыя шляхі для развіцця самай новай галіны прамысловасці, што павінна забяспечыць краіне багацце і дабрабыт. (Навуковыя працы Ігната Дамейкі ў пяці тамах былі выдадзены ў Чылі ў 1903 годзе).

Сёння імя вучонага добра ведаюць у навуковым свеце: вядомыя мінерал "дамейкіт", фіялка "дамейкіяна", малюск "наўцілус дамейкус". У 1962-1963 гадах у Польшчы былі выдадзены дзённікі вучонага, якія ён вёў з 1831 да 1888 года. У 1979-м яны былі надрукаваны ў Чылі на Іспанскай мове. Цяпер рыхтуецца выданне дзённікаў на беларускай мове. Імя вучонага носіць горны ланцуг у Чылі, горад і порт у гэтай краіне, вуліца ў Сант'яга.

Ушаноўваюць памяць выдатнага вучонага і на радзіме. У час святкавання 195-годдзя з дня нараджэння вучонага ў Карэлічах адбыліся IV Міжнародныя чытанні, прысвечаныя вучонаму-асветніку. Тады ж у Мядзвядцы быў устаноўлены памятник знаку ў гонар нашага славутага зямляка, а ў мясцовай школе адкрыты музей, экспанаты якога раскажваюць пра жыццё і навуковую дзейнасць Ігната Дамейкі. На наступны год Мядзвядку наведалі ўдзельнікі V Карэліцкіх чытанняў, прысвечаных Адаму Міцкевічу. Сярод гасцей быў нашчадак Ігната Дамейкі Мар'юш Германовіч, які прыехаў на канферэнцыю з Францыі. Шаноўны гасць пасадзіў на радзіме вучонага дубок.

Напярэдадні гэтых падзей Карэліцкі краязнаўчы музей "Зямля і людзі" атрымаў з Чылі цікавыя дакументы і фотаздымкі, якія

раскажваюць пра жыццё нацыянальнага героя Чылі. Гэтыя матэрыялы даслала з Сант'яга ўнучатая пляменніца Ігната Дамейкі Ева Адахоўская. Фотаздымкі зрабіў для музея Ігнасіа Дамейка, праўнук нашага славутага зямляка. Дарэчы, род Дамейкаў у Чылі прадоўжыў толькі яго малодшы сын Казімір (старэйшы сын Эрнан быў ксяндзом і не пакінуў пасля сябе нашчадкаў).

Сёння фотаздымкі, атрыманыя з Чылі, змешчаны ў музеі на выставе "Вялікі асветнік", якая была створана да 200-годдзя з дня нараджэння Ігната Дамейкі. Нядаўна супрацоўнікамі музея падрыхтавана яшчэ адна (перасоўная) выстава пад назвай "Ураджэнец Мядзвядкі — нацыянальны герой Чылі".

Трэба адзначыць, што фонды музея паступова папаўняюцца новымі матэрыяламі пра жыццё і навуковую дзейнасць І. Дамейкі. Некаторыя з іх занялі сваё месца ў пастаяннай экспазіцыі музея.

Некалькі гадоў таму консул Чылі праз ННАЦ імя Ф. Скарыны перадаў з Масквы для музея некалькі праспектаў са звесткамі пра Чылі. Спадзяёмся мы і на больш шырокія кантакты з нашчадкамі Ігната Дамейкі. Не так даўно прафесар Адам Мальдзіс даслаў нам цікавыя матэрыялы пра аднаго з іх, які жыве ў Францыі. Разам з апошнім лістом унучатая пляменніца І. Дамейкі Ева Адахоўская даслала з Чылі ў музей сваю кнігу "Легенды далёкай Польшчы", дзе ёсць успамін пра Мядзвядку.

Нядаўна музей атрымаў ліст з бібліятэкі імя І. Дамейкі ў Буэнас-Айрэсе, супрацоўнікі якой маюць намер падтрымліваць кантакты з нашым музеем і абяцаюць пераслаць з Аргенціны матэрыялы пра вучонага.

Нельга не ўспомніць і пра тое, што па рашэнні Карэліцкага райвыканкама, якое было прынята ў 1999 годзе, штогод таленавітым школьнікам раёна ўручаюцца стыпендыі імя Ігната Дамейкі.

У ходзе святкавання 200-годдзя з дня нараджэння вучонага ў верасні адбудуцца VI Карэліцкія краязнаўчыя чытанні, а ў Міры плануецца ўстанавіць памятник знаку ва ўшанаванне памяці бацькі Ігната Дамейкі, які быў пахаваны ў гэтым населеным пункце каля Мікалаеўскага касцёла.

Святлана КОШУР,

старшы навуковы супрацоўнік Карэліцкага краязнаўчага музея "Зямля і людзі".

така-эмігранта. Яна, будучы ўжо дарослай, добра авалодала беларускай мовай, абараніла дысертацыю пра беларускі тэатр.

Вясной бягучага года французскія артысты наведалі Гомель, прынялі ўдзел у мясцовым фестывалі. Апрача "Чарнобыльскай малітвы", яны паказалі тут яшчэ два спектаклі.

вернісаж

У СТЫЛІ ЭТНА-АРТ

У Мінску жывуць два цікавыя мастакі — муж і жонка Сяргей і Таццяна Акаданава. Яны працуюць у стылі этна-арт. Асноўная ідэя гэтага спосабу мастацкага выяўлення — архітэпавы сімвалізм. Стыль з'яўляецца адлюстраваннем вывучэння культуры, міфалогіі, традыцый старажытных цывілізацый — індыйскай, егіпецкай, шумерскай, афрыканскай. Вялікі ўплыў на яго фарміраванне аказаў шаманізм як форма ўспрымання свету старажытнымі людзьмі.

Сяргей і Таццяна Акаданава гавораць: "Наша мінулае спіць у сучасным, і мы хочам яго разбудзіць. Усе існуючыя формы культуры і мастацтва выйшлі з адной крыніцы. Гэта крыніца — Залаты век чалавецтва, час, калі Зямля была маладая, а істоты, што жылі на ёй, былі адной вялікай сям'ёй, калі чалавек гаварыў усяму жывому: "Мы з табой — адной крыві". Гэта час, калі свет быў цэласны і ўяўляў адзіны шматколорны ўзор-арнамент з энергіяй... Гэта быў свет Прыгажосці і Гармоніі".

раняе сябе ад чалавечай неразумнасці.

Такі філасофскі падмурак творчасці мастакоў. Сюжэты жарцін — прырода, неба, зямля. Фарбы насычаныя і яркія. Яны адлюстроўваюць успрыманне мастакамі свету, які, на іх думку, "такі прыгожы, што нават дух захапляе".

Алена СПАСЮК.

НА ЗДЫМКУ: мастакі АКАДАНАВА; твор Сяргея і Таццяны АКАДАНАВАХ.

да юбілею песняроў

ДЗЕНЬ ЗА ДНЁМ РАЗАМ

Юбілей народных паэтаў Якуба Коласа і Янкі Купалы Таварыства беларускай мовы адзначыла выпускам мастацкіх календарыкаў на 2002-2003 гады. На адным выява Якуба Коласа на фоне Свята-Аляксандра-Неўскай царквы.

На другім — Янкі Купалы на фоне касцёла Святога Роха. Календарыкі і памятка пра 120-я ўгодкі песняроў і падарунак аматарам іх паэзіі.

Набыць календарыкі і плакат можна ў сядзібе ТБМ (Мінск, вул. Румянцава, 13), Літаратурным музеі Якуба Коласа, а таксама Літаратурным музеі Янкі Купалы.

Ірына МАРАЧКІНА.

кантакты і дыялогі

Аповесць С.АЛЕКСІЕВІЧ ІНСЦЭНІРАВАНА ў ФРАНЦУЗСКИМ ТЭАТРЫ

Тэатр французскага г. Клермон-Феран, пародненага з беларускім Гомелем, паставіў спектакль наводле аповесці Святлаіны Алексіевіч "Чарнобыльскай малітва".

Каб лепш данесці да глядача задуму аўтара і спасцігнуць мясцовыя рэаліі, рэжысёр спектакля Бруна Бусагаль сустракаўся з беларускай пісьменніцай, кансультаваўся з ёю. Адну з ролей выконвае беларусістка Вірджынія Шыманец, унучка беларускага мас-

ларускай пісьменніцай, кансультаваўся з ёю. Адну з ролей выконвае беларусістка Вірджынія Шыманец, унучка беларускага мас-

Літаратурная старонка

Сябра Саюза пісьменнікаў Беларусі, лаўрэат Рэспубліканскага конкурсу драматургіі "Чалавек і час" Мікалай Манохін скончыў Беларуска-дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут. Працаваў акадэмам (знаўся ў 8 мастацкіх фільмах, у тым ліку сыграў ролю Героя Савецкага Саюза генерал-лейтэнанта В. Баранова, камандзіра 1 Гвардзейскага кавалерыйскага корпуса, які прымай удзел у вызваленні Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, у кінастужцы "Салдат свабоды" Ю. Озерава, рэжысёрам, дырэктарам чатырох тэатраў.

П'есы пісьменніка "Чорт у рабрыну", "Калі можаш, даруй" і "Дзе каханне, там і слёзы, альбо Ты, зязюля, не кувай" ставяцца тэатрам Беларусі, Украіны, Расіі, Казахстана і Грузіі. У апошнюю кнігу Мікалая Манохіна "Чырвоная ікра" ўвайшлі тры кінаповесці і паўтара дзесятка навел і апавяданняў.

Зараз пісьменнік здымае мастацкі фільм "Дурман палыну".

Алесь МЯСНІКОЎ.

УЛАСНАЯ, БАЯВАЯ...

На здымках тэлевізійнага мастацкага фільма "Судны дзень" мне давалося працаваць асістэнтам рэжысёра. Звычайна, калі гутарка заходзіць аб гэтай прафесіі, многія здзіўляюцца: "А што вы там робіце? Вядома: кіно здымаюць рэжысёр, апэратар... Акцёры іграюць... А вы?"

У такіх выпадках мы звычайна адказваем, што над кожным кадрам, які ідзе на экране ад секунды да некалькіх мінут, працуе 50-60 чалавек здымачнай групы, акрамя акцёраў.

Львіная доля работы выпадае на асістэнтаў рэжысёра. Іх бывае на карціне ад трох да пяці, у залежнасці ад складанасці драматургічнага матэрыяла.

На гэтым фільме нас было трое. Я адказваў за рэжысёр.

Як вядома, падзеі фільма разгортваюцца ў пасляваенныя гады з рэтраспектыўным паказам фраг-

ментаў апошніх месяцаў вайны. І каб аднавіць праўдзівую атмасферу таго часу, над рэжысёрам давалося папрацаваць шмат.

Рэжысёр-пастаноўшчык В. Рыбараў і мастак-пастаноўшчык заслужаны дзеяч мастацтваў БССР, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР Я. Ігнацьеў паставілі гранічна дакладную задачу: "Ніякіх кампрамісаў! Усё павінна быць натуральным... ад дробязі да тэхнікі".

А тэхніка — гэта таксама рэжысёр. Скажу адразу, што з тэхнікай, асабліва ваенных і пасляваенных гадоў, у кіно з кожным годам становіцца ўсё складаней і складаней.

Патрэбны былі нямецкія, трафейныя і савецкія маркі машын. З вялікай цяжкасцю дасталі "студабекер", "БМВ", "Мерседэс-бэнц", "чорны воран" і нават "Трос-опель". Складаней было з палутаркай. Паднялі картатэкі ў ДАІ чатырох абласцей рэспублікі. Безвынікова. Але, як

гэта часта бывае, дапамог выпадак.

Здымкі праходзілі на Віцебшчыне, у Дзісне. І там, непасрэдна на пляцоўцы, мне казалі: едзьце ў Асвею, у вёсцы Бяляны за тры кіламетры ад мястэчка ў аднаго "дзівака" ёсць свая "палутарка". Я, вядома, не паверыў. Але ўсё ж вырашыў з'ездзіць у Бяляны. Праз дзень "палутарка" сваім ходам — гэта кіламетраў восемдзесят — прыбыла ў Дзісну, чым выклікала сапраўднае здзіўленне ў гараджан.

Пачаліся здымкі. І мы бліжэй пазнаёмліліся з "дзіваком" — гаспадаром легендарнай аўтамашыны. Ім аказаўся Павел Міхайлаў. Разгаварыліся.

— На дзёную службу, — пачаў ён, — я пайшоў дзесятага мая сорак першага. Трапіў у аўтабат 67-й дывізіі 6-й арміі. Вайна заспела ў Кобрыне. Адступалі. Я адвозіў раненых. У снежні наш асобны аўтабат перакінулі на Ленінг-

радскі фронт. А ў студзені, як зараз памятаю, марознай раніцай пастроілі ў лесе ў чаканні высокага начальства. Хутка пад'ехала "эмка". Выйшлі трое ў кажухах. Адзін, ростам ніжэйшы за ўсіх, каржакаваты, сярэдніх гадоў, з звычайным камандзірскім голасам, звярнуўся да нас, ахарактарызаваў абстаноўку на франтах, расказаў пра цяжкае становішча Ленінграда і прапанаваў, на першы погляд, абсурдную задачу: ехаць з грузам па яшчэ тонкім лёдзе Ладажскага возера. Ён крыху памаўчаў, а потым ціха спытаў: "Дабравольцы ёсць?" Строй падцягнуўся. "Дабравольцы, два крокі наперад, марш!" — скамандаваў ён. І мы, як адзін, ступілі наперад. Камандзіры абышлі строй. Адзін з іх (яго я і запаміну), наблізіўшыся да нас, нібы разглядаючы твары, аб'явіў: "Пасля перамогі, хто застанеца жывым, паедзе дадому на гэтых машынах". Мы тады не надалі яго словам ніякага значэння. Не да таго было. Увечары, загрузіўшы ўсяго пяцьсот кілаграмаў сухароў, я адправіўся ў свой першы рэйс па Ладажскім возеры. Наш маршрут склаўся трыццаць пяць кіламетраў у адзін бок. Усяго зрабіў дванаццаць рэйсаў. Туды — сухары, кансервы, медыкаменты, з Ленінграда — дзяцей, старых, раненых.

— Небяспечна было?

— Вайна, што гаварыць... Лёд трашчаў спачатку. Некалькі "зісаў" пайшло пад лёд. Мне пашанцавала. Праўда, адзін раз лёдз не трапіў у палонку ад снарада. Своечасова аб'ехаў.

— А як жа вам гэта машына дасталася? — спытаў я.

— У канцы чэрвеня сорак чацвёртага пад Бабурыскам зусім выпадкова я прызнаў таго генерала, які паабяцаў нам машыны... Адкінуўшы страх, падышоў. Прадставіўся. Напаміну.

— Жывы?! — ўзрадаваўся ён.

— А што са мной зробіцца?

— А яна, — маючы на ўвазе машыну, — жывая?

— Жывая.

— Да Берліна дойдзеш?

— Пастараюся.

— Малайцом! Уложым Гітлера — дадому! Паедзеш на сваёй уласнай машыне паднімаць сельскую гаспадарку...

— А як вы мяне знойдзеце? — не ўтрымаўся я.

Генерал усміхнуўся, глянуў на маёра, які ўстаў побач, і сказаў:

— Знойдзем!

Але да Берліна мне не давалося дайсці. Вайну закончыў у "Курляндскім котле" пад Тукумскам. Быў ранены. Адночы мяне выклікае камандзір. Я прыйшоў. Далажыў па форме. А ён і гаворыць:

— Танцуй, шчасліўчык! Загад на цябе прыбыў. Паедзеш дадому на сваёй машыне. Яна твая. Вось і да роўны дакумент Міністэрства абароны. Усё я маю быць.

З той пары мы не развітваемся. Сам я лячу — і лужу, і паяю, і вару, і кляпаю. І яна, праўда, не вельмі, па цяперашніх мерках, шыкоўная, але бегае спраўна.

Мікалай МАНОХІН.

слухай сваё

"Hardcore mania: чадзі". Мн., 2002, BMAgroup.

Самае неверагоднае, што ўсе гэтыя меркаванні маюць права на існаванне. Справа ў тым, што hardcore як стыль у рок-музыцы яшчэ не зусім устаўся, у адрозненне ад ужо класічных. І таму некаторыя прыхільнікі hardcore яшчэ імкнучыся даводзіць сваім апанентам, што іх меркаванне найбольш адпавядае тытулу "сапраўднае". Але, нягледзячы на праблемы са стыльвамі азначэннямі, hardcore вылучае сваіх зорак, мае сваю аўдыторыю, сваю арыгінальную гісторыю, у тым ліку і ў Беларусі.

Зафіксаваць самыя значныя дасягненні беларускіх hardcore-гуртоў, прапанаваць слухачам ўзоры новай extreme-эстэтыкі ў тутэйшым каларыце вырашылі ў выдавецкай супольнасці BMAgroup, якая мае ўжо вопыт выдання рэлізаў беларускай альтэрнатывнай музыкі. Вынікам іх напружанай працы і дыскусій стала рэалізацыя праекта і прэзентацыя першага беларускага зборнага дыска з такой музыкай "Hardcore mania: чадзі".

І вось самі слухачы маюць магчымасць паразважаць аб дасягненнях і недахопах беларускага hardcore і лёду гэтага стылю ў Беларусі: навінка беларускага грамадства з'явілася на

ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ БЕЛАРУСКАЙ РОК-АЛЬТЭРНАТЫВЫ

Калі запытаць амагара рок-музыкі са стажам, што ўяўляе сабой навагодні стыль рок-музыкі "хардкор", дык можна чакаць самых неверагодных адказы. І што гэта "рок наадварот" (простая гульня літар), і што гэта "цяжкі па сутнасці" ці "заядлы" (ад англійскага "hardcore") сваяк панка... А некаторыя не без падставы могуць заявіць, што хардкор — гэта рэп пад цяжкі "металічны" рок з перавагай у гучанні бас-гітары, плюс спецыфічныя гукавыя эфекты ("скрэчынг" ці "спінінг", напрыклад). Асобна знаўцы адзначаць тэксты, характэрныя для hardcore — быццам мінімалістычны лозунгі з лексікона антыглабаліста, "прыпраўленыя" дозай "моцных" слоўцаў, сарказму і самаіроніі...

паліцах музычных крам. Першае, што можа прывабіць маладога слухача, — наяўнасць на дыску "Hardcore mania: чадзі" вельмі цікавых музычных прэм'ер. Адна з такіх — дэбют у грамадстве праекта гітарыста "NRM" Піта Паўлава з гуртом "Тарадзікія", якія прадставілі сплаў небанальных рэп-тэкстаў і электронна-гітарных музычных эксперыменту. Відэаочна, што актывізацыя названага праекта дапаможа самому Піта Паўлаву больш шырока рэалізоўваць свае творчыя задумкі, а яны, стадыёмся, пойдучы на карысць і асноўнаму праекту музыканта — гурту "NRM".

Сярод прыемных нечаканасцей на дыску хочацца адзначыць яшчэ некалькі тыповых узораў беларускага hardcore. Маю на ўвазе музыку мінскага гурта "Partyzone", у запісе якой былі выкарыстаны поліфанічныя мелодыі грэгарыянскага харала. Прыцягне ўвагу слухачоў і трэк "Стандарты маралі" панк-гурта "Толяя манашка". Музыкі гэтых абедзвюх каманд досыць пераканаўча прадставілі свае праграмы на прэзентацыі названага дыска ў парку "Мінск".

Рэгіянальную hardcore-плынь на

дыску годна прэзентуюць выканаўцы з Баранавічаў (гурт "Дзеянне"), Оршы ("Адваротны сэнс"), Магілёва ("Бэдлам"). З гэтай групы выканаўцаў, заяўленых на новым дыску, трэба вылучыць вельмі прафесійнае выкананне гамельчан з гурта "Plastic hardcore", якім з дапамогай электронна-індустрыяльных музычных сродкаў, бадай, найбольш пераканаўча ўдалося адлюстраваць трывогу з нагоды небяспекі сусветнага тэрарызму. Фолк-накірунак у hardcore ў сваім разуменні дэманструюць слухачам пінскі гурт "Таліна Бэзу" (апрацоўка купальскага цыкла) і берасцейцы з гурта "Knuckleduster", якія на свой густ выканалі народны хіт "Тадманула-падвяла".

Без кавераў (на сучасны лад — апрацавак сусветна вядомых хітоў) сёння не абыходзіцца ні адзін фанграфічны праект. Гэты бок творчасці беларускіх выканаўцаў прадставілі мінскія амагара вядомага хакеіста з НХЛ Адама Дэдмарша — гурт "Deadmarsh". Музыкі прапанаваў на альбом тэхнічна дасканалы кавер супер-хіта гурта "Metallica" "Enter sandman", які тут названы "Люстэрка ночы". Пра тое, як удалося складальнікам уладзіць з гур-

там "Metallica" праблему аўтарскіх правоў на гэты твор, чытайце на дыску ва ўступным артыкуле журналіста В. Мартыненкі. Эстафету пераасэнсавання падхапілі іншыя дэбютанты — гурт "Ice brains", якія выканалі кавер класікаў thrash-core — гурта "Sepultura". Твор на дыску пазначаны пад назвай "Карані свабоды".

Прадстаўлена і творчасць вядомых у Беларусі выканаўцаў — лідэраў беларускай альтэрнатывнай музыкі — гуртоў "Zet", "Сонца Мао", "Жыгімонт ВАЗА", А.Памідорава. Іх музыка добра вядомая слухачам па іншых рэлізах BMAgroup, а некаторыя выканаўцы ўжо рыхтуюць на гэтым лэйбле свае сольныя кампакт-дыскі. Што ж, чакаць іх з'яўлення засталася не так доўга. А пакуль зазначым, што вышэйпералічаныя запісы ствараюць той гукавы фон і музычную афарбоўку, якія заўсёды будуць прывабліваць слухачоў і пакупнікоў навінкі.

Ёсць на альбоме і своеасаблівыя змацяняльныя полюсы. Такім пікам на дыску можна назваць песню беластоцкага гурта "Zero-85" — "Страчана Ітака", у якой саліст Юрка Асеннік вельмі змацяняльна перадае пачуцці

чалавека, вымушанага назаўсёды пакінуць сваю радзіму — сімвалічную Ітаку, апетыю Гамерам у "Адзісеі". Сапраўды, музычная аздоба гэтага твору, яе ўнутраная энергетыка адпавядаюць бессмяротнай антычнай тэматыцы! Звяртаючыся да песні беластоцкіх гасцей "Страчана Ітака", нельга не адзначыць віртуозную ігру музыкантаў рытм-секцыі і асабліва бас-гітарыста "Zero-85" Багдана, які робіць усё, каб hardcore-гурт гучаў сучасна і адпавядаў усім стыльваым канонам.

Арыгінальнай супрацьлегласцю сур'ёзнаму твору беластоцкіх музыкантаў можна назваць сатырычна-гумарыстычную песеньку "Мой клон" гурта "Ю48", у якой выяўлена значна больш інтэлекту і вынаходлівасці, чым пазначана ў назве гэтай каманды. Слухаць яе цікава не толькі таму, што створана яна на зрэзе рэп-музыкі і hardcore, але і таму, што беларускамоўны тэкст у іх творы выдатна кладзецца на "ламанія" рытмы, характэрныя для гэтых музычных стыляў. Гэта добры прыклад для іншых беларускіх выканаўцаў, якія шукаюць свае шляхі ў сучаснай рок-музыцы.

Новы альбом маладзёжнай выдавецкай супольнасці BMAgroup "Hardcore mania: чадзі" ужо сёння выклікае шмат дыскусій адносна таго, куды рухаецца беларускі музычны андэраўнд, якімі бачацца шляхі развіцця hardcore-напрамку ў беларускай рок-музыцы. Дыск не пакідае раўнадушнымі ні слухачоў, ні крытыкаў, ні адзін жанру. Значыць, мэта яго выдання дасягнута: музычныя крытыкі будуць мець аб'ектыўныя крытэрыі ацэнкі стану сучасных напрамкаў нацыянальнай рок-музыкі, а слухачоў чакаюць незабыўныя сустрачкі з цікавымі выканаўцамі і іх энергічнымі і бескампраміснымі творами.

Анатоль МЯЛЫГҮЙ.

«Голас Радзімы»
Галоўны рэдактар
Наталія САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

Наш адрас: 220005, Рэспубліка Беларусь, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
Тэлефоны: (+375-17) 288-11-97 (бухгалтэрыя, тэл./факс), 288-12-80, 284-76-56, 288-17-82.

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», могуць не супадаць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне №81. Падпісны індэкс у Беларусі 63854.
Тыраж 2 082 экз. Заказ 1678. Падпісана да друку 22. 7. 2002 г. у 12.00.
Газета набрана і звярстана на рэдакцыйным настольна-выдавецкім комплексе.

Адрукавана ў друкарні «Беларускі Дом друку» (220041, г. Мінск, пр. Скарыны, 77).